

ÅRSBERETNING 2010

Adoptionsnævnets årsberetning 2010

www.adoptionsnaevnet.dk

ADOPTIONS
nævnet

Adoptionsnævnets kontaktoplysninger:

Kristineberg 6

2100 Kbh. Ø

Tlf. 33 92 33 02

Adoptionsnævnet

Juni 2011

1. udgave

Publikationen kan hentes på www.adoptionsnaevnet.dk

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indholdsfortegnelse	3
Forord	5
Kapitel 1: Adoptionsnævnets opgaver og sammensætning	7
1.1. Nævnets sammensætning	7
1.2 Adoptionsnævnets opgaver i hovedtræk	7
1.3 Adoptionsnævnets rådgivende børnelæger	10
1.4 Nævnets hjemmeside	11
Kapitel 2: Nævnets behandling af klagesager	12
2.1. Klager over adoptionssamrådernes afgørelser	12
2.2. Klager over de formidlende organisationer og indberettede sager	14
Kapitel 3: Særlige temaer	21
3.1. Fokusområder	21
3.1.1. HYPOTETISKE ALDERSRAMMER	21
3.1.2. FORLÆNGELSE AF GODKENDELSER	22
3.1.3. ENLIGE FLERGANGSADOPTANTER	25
3.1.4. VURDERING AF OVERVÆGT OG RYGNING	26
3.1.5. INFORMATION- OG TILSYNSREJSE TIL SYDKOREA	29
3.1.6. OPFØLGNING PÅ TILSYNSREJSEN TIL ETIOPIEN I 2009	32
3.2. Undersøgelser	33
3.2.1. BRUGERUNDERSØGELSE AF SAGSBEHANDLINGEN	33
3.2.2. UDVIKLINGEN I VENTETIDER OG ADOPTANERNES ALDER	34
3.2.3. BRUGERUNDERSØGELSE AF ADOPTIONSANSØGERES BEHOV FOR LÆGEFAGLIG RÅDGIVNING	35
3.3. Landsmøder m.v.	37
3.3.1. LANDSMØDE	37
3.3.2. PÆDIATERMØDE	38
Kapitel 4: Nationale bortadoptioner	40
4.1 Proceduren ved anvisning af danske børn til national adoption	40
4.2 Antallet af børn og godkendte ansøgere	41
4.3 Børn til bortadoption	43
Kapitel 5: Statistik	44
5.1. Godkendelser	44
5.1.1 Fase 1	46
5.1.1.1. ADMINISTRATIVE AFGØRELSE	46
5.1.1.2. DISPENSATION FRA ALDERSKRAVET OG SAMLIVSKRAVET	47
5.1.1.3. SPECIALUNDERSØGELSER	48

5.1.1.4. AFSLAG I FASE 1	48
5.1.1.5. SAGSBEHANDLINGSTID I FASE 1	49
5.1.2. Fase 2	49
5.1.3. Fase 3	50
5.1.3.1. SPECIALUNDERSØGELSER I FASE 3	51
5.1.3.2. GODKENDELSENS INDHOLD	51
5.1.3.3. SAGSBEHANDLINGSTID I FASE 3	52
5.1.3.4. DEN TOTALE SAGSBEHANDLINGSTID	53
5.2. Matchninger	53
5.2.1 STATSFORVALTNINGERNES MATCHNINGSSAGER	53
5.2.2. DE FORMIDLENDE ORGANISATIONERS MATCHNINGSSAGER	58
5.3. Hjemtagne børn	64
Øvrige aktører på adoptionsområdet	66
Ordforklaring	68

FORORD

En adoption skal være til barnets bedste. Sådan lyder det vigtigste grundprincip i de konventioner og den lovgivning, som adoptionsmyndighederne baserer sin sagsbehandling på. Netop dette princip har også i 2010 været centralt for mange af nævnets drøftelser, både i de konkrete og i de mere generelle sager.

I det forgangne år blev knap 450 børn bortadopteret til danske familier efter dette grundprincip – internationalt eller nationalt.

Fokus på godkendelsesprocessen

I 2010 har Adoptionsnævnets arbejde især været præget af et fokus på godkendelseskravene og behandlingen af godkendelsessagerne. Godkendelseskravene er centrale i forhold til at sikre, at adoptionen bliver til barnets bedste, og selve processen bør tilrettelægges, så dette aspekt bliver belyst bedst muligt, samtidig med at ansøgerne føler sig ordentligt behandlet. Nævnet har blandt andet undersøgt tilfredsheden blandt ansøgerne i forhold til processen. Herudover har nævnet i flere sammenhænge haft lejlighed til at forholde sig nærmere til de gældende regler og de vurderinger, der foretages som led i processen.

Adoptionsnævnet har set nærmere på kravene til ansøgernes helbredsforhold og undersøgt betydningen af rygning sammenlignet med andre helbredsmæssige problematikker, herunder ikke mindst overvægt.

Endvidere har nævnet haft fokus på den sagsbehandling, som statsforvaltningerne foretager i forbindelse med regodkendelse af ansøgere efter udløbet af den første godkendelsesperiode på 3 år. Her har nævnet efter en gennemgang af konkrete sager fundet, at det vil være hensigtsmæssigt, hvis der afholdes en personlig samtale med ansøgerne om deres liv og situation siden den første godkendelse.

Nævnet har også gennemgået sager om enlige ansøgere til barn nr. to for at se, hvordan samrådene vurderer disse ansøgers egnethed og ressourcer. I modsætning til par gælder der for enlige ingen "formodningsregel" for, at man som tidligere adoptant må forventes at have ressourcerne til at adoptere på ny.

Adoptionsnævnet behandlede i 2010 54 klagesager vedrørende samrådenes afgørelser i godkendelsessager. I 56 % af sagerne stadfæstede nævnet samrådets afgørelse, hvilket er en noget mindre andel af stadfæstelser end i 2009, hvor stadfæstelsesprocenten var på 72 %. Af de klagesager, nævnet behandlede i 2010, handlede flest sager om ansøgernes personlige ressourcer, dernæst om ansøgernes helbred, hvilket også gjorde sig gældende sidste år.

Andre opgaver i 2010

Nævnet har i 2010 holdt møder for de centrale aktører på adoptionsområdet, bl.a. et landsmøde for sagsbehandlere samt organisationer og herudover et pædiatermøde for de lægelige konsulenter på adoptionsområdet.

Året bød også på en udbytterig informations- og tilsynsrejse til Sydkorea, hvor nævnet fik indsigt i den kulturelle og sociale kontekst for de internationale adoptioner og det arbejde med Post Adoption Service, som udføres i Sydkorea.

I forhold til de nationale adoptioner har der trods ændringen af adoptionsloven i 2009 ikke været sager, hvor nævnet er blevet bedt om at matche et barn med henblik på at gennemføre en adoption uden samtykke.

Efter forretningsordenen hører det til Adoptionsnævnets opgaver at udgive årsberetninger. Nævnet har i denne årsberetning valgt at bruge en lidt anden opbygning end i de tidligere årsberetninger. Som noget nyt er omtalen af de mere generelle problemstillinger, som nævnet har beskæftiget sig med i løbet af 2010, nu samlet i ét kapitel overskriften "særlige temaer". Nævnets undersøgelser og publikationer bliver løbende offentliggjort på nævnets hjemmeside adoptionsnaevnet.dk.

Anne Thalbitzer
Formand for Adoptionsnævnet

KAPITEL 1: ADOPTIONSNÆVNETS OPGAVER OG SAMMENSÆTNING

Adoptionsnævnet blev oprettet i 1976 som et uafhængigt klage- og tilsynsorgan. Nævnet er nedsat af justitsministeren.

1.1. Nævnets sammensætning

Adoptionsnævnet består af en formand, der skal være landsdommer eller højesteretsdommer, samt ni medlemmer. Familiestyrelsen stiller sekretariatsbistand til rådighed for Adoptionsnævnet.

Nævnetsmedlemmerne udpeges for en periode på fire år ad gangen.

Nævnets sammensætning var i 2010:

- ◆ Formand, landsdommer Anne Thalbitzer (afløste pr. 1.4.2010 højesteretsdommer Vibeke Rønne)
- ◆ Næstformand, direktør Dorrit Sylvest Nielsen
- ◆ Psykolog Lisbeth Liebmann
- ◆ Psykiater Hans Mørch Jensen (afløste pr. 1.4.2010 psykiater Joachim Hoffmeyer)
- ◆ Socialrådgiver Pia Eriksen
- ◆ Intern mediciner Jan Erik Henriksen (afløste pr. 1.4.2010 intern mediciner Thure Krarup)
- ◆ Pædiater Charlotte Olesen
- ◆ Børne- og ungdomspsykiater Lisbeth Kortegaard
- ◆ Konsulent (lægmedlem) Stig Fog
- ◆ Ingeniør (lægmedlem) Morten Kaare Hansen

1.2 Adoptionsnævnets opgaver i hovedtræk

Der er fastsat en forretningsorden for nævnet, som i § 2 beskriver nævnets væsentligste opgaver.

Nævnets opgaver vedrører følgende tre hovedområder:

- ◆ Klager over afgørelser truffet af adoptionssamrådene eller de danske adoptionsformidlende organisationer. Det drejer sig navnlig om klager over enten et samråds afslag på en ansøgning om godkendelse som adoptant, eller en formidlende organisations behandling og vurdering af en matchningssag (se ordforklaring bagerst i beretningen). Endvidere behandler nævnet klager over samrådene og samrådssekretariaternes sagsbehandling i forbindelse med afgørelse af konkrete sager.
- ◆ Tilsyn med adoptionssamrådene og de formidlende organisationer. Tilsynsvirkomheden med samrådene består navnlig i at sikre en ensartet praksis på områ-

det. Tilsynet med de formidlende organisationer retter sig mod deres behandling af matchningssager, samt deres virksomhed i udlandet.

- ◆ Indsamling, bearbejdning og formidling af viden om adoptionsområdet i såvel national som international sammenhæng.

Herudover er det nævnets opgave at anvise børn til national anonym fremmedadoption. Hvis et barn født i Danmark ønskes bortadopteret (eller skal bortadopteret uden samtykke), er det nævnets opgave at vælge de ansøgere, der skønnes bedst egnede til at adoptere det pågældende barn.

Endvidere har nævnet udpeget et antal børnelæger, som har til opgave at rådgive ansøgerne, når de har fået stillet et udenlandsk barn i forslag.

Processen for nævnets behandling af klagesager

ADOPTIONSLOVEN § 25 B, STK. 3

Et samråds afgørelser i medfør af denne lov kan indbringes for Adoptionsnævnet.

Nævnets behandling af en klagesag sker på grundlag af den undersøgelse, der er foretaget i statsforvaltningen. Nævnet har dog mulighed for at beslutte, at der – som oftest ved statsforvaltningens foranstaltning – skal tilvejebringes nye oplysninger.

Nævnet behandler som udgangspunkt alle klagesager på et møde. Ansøgeren har mulighed for at møde personligt frem på mødet og redegøre nærmere for sine synspunkter over for nævnet. En del ansøgere vælger at benytte sig af denne mulighed. I 2010 mødte 41 % af ansøgerne personligt for nævnet. I 2009 var den tilsvarende andel 40 %.

Når nævnet har truffet afgørelse i en klagesag, meddeles afgørelsen direkte til ansøgeren. Der sendes en genpart af afgørelsen til ansøgerens statsforvaltning.

Ansøgers klager til nævnet vedrører hovedsageligt følgende problemstillinger:

- ◆ Afslag på godkendelse til adoption i fase 1 og fase 3 (se ordforklaring bagerst i beretningen)
- ◆ Samrådets beslutning om at iværksætte yderligere undersøgelser af ansøgerne i godkendelsesforløbet
- ◆ Samrådets afgørelse om at trække en godkendelse til at adoptere tilbage.
- ◆ Matchningsforslag.
- ◆ De formidlende organisationers virksomhed i udlandet.

Processen for nævnets tilsyn med adoptionssamrådene

ADOPTIONSNÆVNETS FORRETNINGSORDEN § 22:

stk. 1. Nævnet kan indkalde sager fra de amtskommunale adoptionssamråd til gennemsyn i nævnet.

stk.2. Nævnet underretter adoptionssamrådet om resultatet af gennemgangen.

stk.3. Nævnet kan ikke som led i sin tilsynsvirksomhed omgøre adoptionssamrådenes afgørelser.

ADOPTIONSNÆVNETS FORRETNINGSORDEN § 23:

Nævnet kan afholde møder med adoptionssamrådene. Nævnet kan endvidere afgive vejledende udtalelser og henstillinger til adoptionssamrådene.

Nævnets tilsyn med adoptionssamrådene har navnlig til formål at fremme størst mulig kvalitet og ensartethed i samrådenes afgørelser. Nævnet har ikke mulighed for alene gennem sin funktion som klageinstans at sikre en høj grad af ensartethed i samrådenes praksis, da nævnet kun behandler en mindre andel af samrådets afgørelser.

Blandt andet derfor indkalder nævnet årligt en række sager til gennemsyn i nævnet.

Derudover har nævnet valgt at udbygge sin tilsynsvirksomhed med en generel orientering til samrådene om praksis, herunder ved offentliggørelse af nævnets afgørelser på hjemmesiden.

Processen for tilsynet med de formidlende organisationer

GODKENDELSESBEKENDTGØRELSEN § 38, STK. 2-4:

stk. 2. Adoptionsnævnet fører tilsyn med de formidlende organisationers virksomhed i udlandet og med de formidlende organisationers behandling af matchningsforslag.

stk. 3. Familiestyrelsen og Adoptionsnævnet behandler klager over de formidlende organisationer inden for styrelsens og nævnets tilsynsområder.

stk. 4. Statsforvaltningen indberetter til Adoptionsnævnet, hvis statsforvaltningen bliver opmærksom på særlige forhold vedrørende de formidlende organisationers virksomhed i udlandet eller de formidlende organisationers behandling af matchningsforslag.

Nævnet fører tilsyn med og behandler klager over de formidlende organisationers behandling af matchningsforslag og organisationernes virksomhed i udlandet, herunder organisationernes relation til udenlandske samarbejdspartnere.

Nævnet lægger ved tilrettelæggelsen af sit tilsyn vægt på, at der ikke alene foretages en bagudrettet kontrol med allerede afgjorte sager, men at tilsynet i vidt omfang også baseres på dialog, hvor eventuelle tvivlsspørgsmål kan drøftes, og den generelle udvikling på adoptionsområdet kan følges.

1.3 Adoptionsnævnets rådgivende børnelæger

Nævnet har ansat seks børnelæger, som kan rådgive ansøgere om de helbredsmæssige og psykosociale forhold, der gør sig gældende for det barn, de har fået bragt i forslag.

Når ansøgerne skal tage stilling til et barn i forslag, har de således mulighed for at søge gratis rådgivning hos disse uvildige børnelæger. Ansøgere skal henvende sig til den læge, der dækker den statsforvaltning, hvor ansøgeren bor.

På nævnets hjemmeside adoptionsnævnet.dk findes navne og kontaktoplysninger på de seks børnelæger.

Da nævnets børnelæger alene har en rådgivende rolle, skal de ikke tage stilling til, om det foreslåede barn ligger inden for eller uden for ansøgernes godkendelse. Rådgivningen er udelukkende et tilbud til ansøgerne, og ansøgerne bestemmer selv hvilke dokumenter, de eventuelt ønsker at drøfte med nævnets børnelæge. Af samme grunde munder rådgivningen ikke ud i en skriftlig erklæring om barnets helbredsforhold.

I 2010 ydede nævnets børnelæger rådgivning til ansøgere i 74 tilfælde (37 i 2009). I forhold til det samlede antal af hjemtagne børn i 2010 blev der ydet rådgivning i 17,7 % af sagerne.

I 4 tilfælde blev rådgivningen ydet til sagsbehandlere i statsforvaltningerne, som efter nævnets henstilling af 6. april 2010 fik mulighed for at konsultere nævnets børnelæger i forbindelse med sager om konkrete matchningsforslag uden for ansøgers godkendelse.

31 rådgivninger (42 %) vedrørte børn formidlet gennem AC Børnehjælp, mens 43 rådgivninger (58 %) vedrørte børn formidlet gennem DanAdopt. Dette skal sammenholdes med, at 58 % af alle hjemtagne børn i 2010 blev formidlet gennem AC Børnehjælp, mens 42 % blev formidlet gennem DanAdopt.

Nævnet lader det være op til børnelægerne selv at vurdere, hvordan rådgivningen mest hensigtsmæssigt kan gennemføres, herunder om rådgivningen skal ske telefonisk, under hjemmebesøg eller på anden måde.

Som det ses af tabellen nedenfor, foregik en overvejende del af alle rådgivninger i 2010 telefonisk. I 2010 varede den gennemsnitlige rådgivning 2,66 timer.

HVILKEN TYPE RÅDGIVNING ER DER YDET?

	Antal	Procent
Personlig rådgivning i ansøgerens hjem eller andet sted	2	2,7 %
Telefonrådgivning	52	70,3 %
Både personlig rådgivning og telefonisk rådgivning	20	27 %
I alt	74	100 %

Nævnet påbegyndte i 2009 en evaluering af ordningen, og udfaldet af denne evaluering er offentliggjort i 2010, se nærmere under punkt 3.2.3.

1.4 Nævnets hjemmeside

Den 1. juli 2009 lancerede nævnet en ny hjemmeside på adoptionnævnet.dk. På hjemmesiden findes blandt andet generelle oplysninger om nævnets arbejdsopgaver og sammensætning, reglerne på adoptionsområdet, samt en beskrivelse af godkendelses- og adoptionsprocessen i Danmark. Herudover er der offentliggjort en række anonymiserede resuméer af udvalgte afgørelser truffet i nævnet, som vurderes relevante for blandt andet samrådets behandling af lignende sager, samt for ansøgere, der påtænker at klage til nævnet. Hjemmesiden indeholder også en række statistiske oplysninger om adoptionsområdet. Nævnets publikationer er tilgængelige på hjemmesiden, og det fremgår også, hvilke forskningsprojekter nævnet siden 2000 har valgt at yde støtte til.

Da IT- og Telestyrelsen i efteråret 2009 foretog sin årlige vurdering af brugervenligheden på en lang række offentlige instansers hjemmesider, blev nævnets nye hjemmeside tildelt 4 ud af 5 såkaldte Netkroner, hvilket tyder på, at den overordnede målsætning om at øge brugervenligheden på hjemmesiden blev opfyldt.

Nævnet er dog blevet opmærksom på, at hjemmesidens visning af resuméer af afgørelser samt søgefunktionen for samme ikke er hensigtsmæssig. Denne del af hjemmesiden vil blive forbedret.

Nævnets hjemmeside bliver hver måned besøgt af ca. 1500 brugere.

KAPITEL 2: NÆVNETS BEHANDLING AF KLAGESAGER

2.1. Klager over adoptionssamrådernes afgørelser

I 2010 behandlede nævnet 54 klager over samrådernes afgørelser i godkendelsessager. I 2008 og 2009 behandlede nævnet henholdsvis 49 og 43 klager i godkendelsessager.

I 2010 vedrørte 9 af de 54 sager enlige ansøgere, mens de øvrige 45 sager vedrørte par.

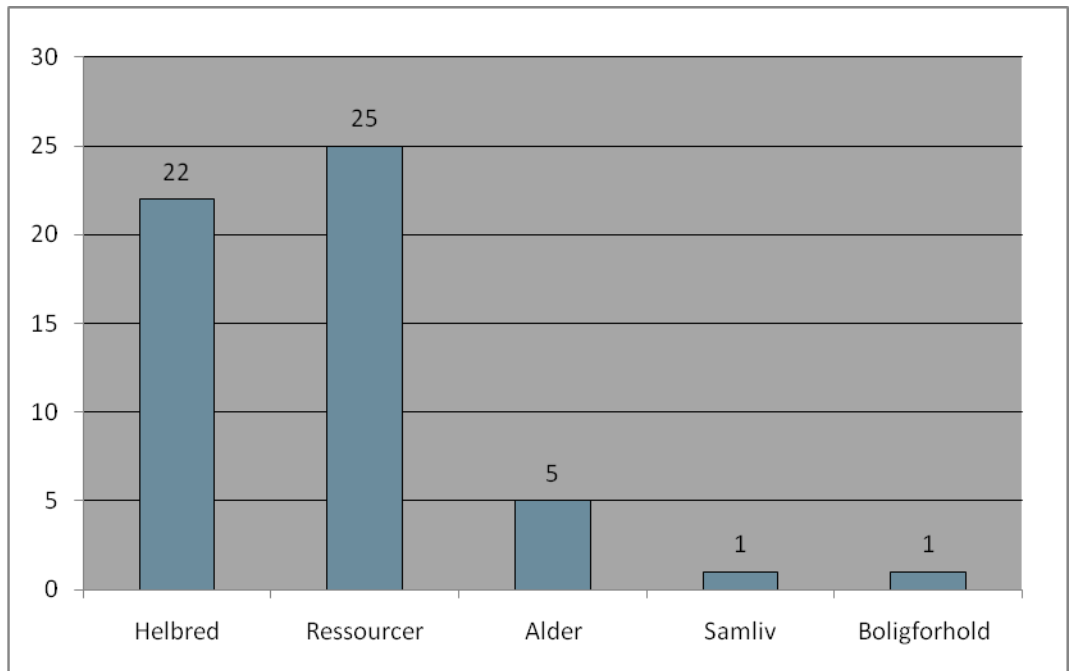
De 54 sager fordeler sig på de fem statsforvaltninger som beskrevet i nedenstående tabel. Tabellen viser ligeledes, hvor mange afslag på godkendelse, de enkelte samråd har givet i 2010. Det skal dog understreges, at nævnet kan have behandlet klagesager, der er afgjort i samrådet før 2010.

NÆVNETS KLAGESAGER I 2010:

	Antal afslag i samrådet på godkendelse i Fase 1 og fase 3	Antal klagesager behandlet af nævnet
Hovedstaden	36	16
Sjælland	14	6
Syddanmark	22	16
Midtjylland	21	14
Nordjylland	2	2
I alt	95	54

Søjlediagrammet nedenfor viser fordelingen af begrundelser for samrådernes afslag i de 54 klagesager, som nævnet behandlede i 2010. Den typiske begrundelse for samrådets afslag var, at samrådet efter en individuel vurdering af ansøgerens ressourcer ikke havde fundet ansøgeren egnet som adoptant.

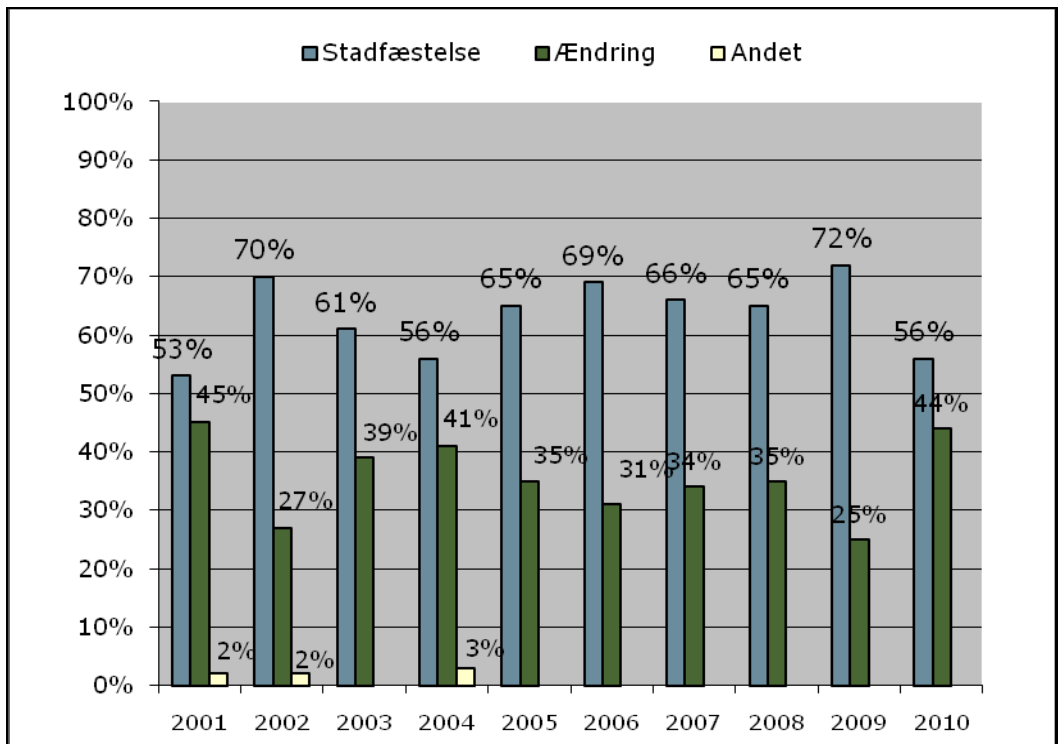
BEGRUNDELSER FOR SAMRÅDENES AFSLAG I 2010 (KLAGESAGERNE)

Klagesager

Nævnet ændrede i 11 sager samrådets afgørelse. Herudover blev 13 sager tilbagesendt til samrådet, da nævnet enten gav en dispensation (f.eks. fra alderskravet) eller besluttede, at der skulle indhentes nye oplysninger, inden samrådet på ny kunne træffe en afgørelse i sagen.

ADOPTIONSNÆVNETS AFGØRELSE

Ud af de 54 klager besluttede nævnet i 3 sager at fremkomme med kritik af samrådene. Andelen af sager, hvor Adoptionsnævnet er fremkommet med kritik udgør med andre ord 6 % af sagerne, hvilket er væsentlig mindre end de foregående år. I 2009 fremkom nævnet med kritik i 14 % af sagerne og i 2008 i 27 % af sagerne. Kritik fra nævnet bliver f.eks. givet, når samrådene i deres afgørelser ikke har henvist til relevante retsregler, eller når afgørelserne ikke er tilstrækkeligt konkret begrundet.

NÆVNETS AFGØRELSE I GODKENDELSESSAGER I 2009 OG 2010

	2009	2010
Stadfæstelse af afslag, delvis godkendelse eller iværksættelse af yderligere undersøgelse	31	30
Ændring af afslag til en godkendelse eller delvis godkendelse	4	11
Tilbagesendt – nævnet har dispenseret	4	1
Tilbagesendt til fortsat behandling	3	12
Andet	1	0
I alt	43	54

Andre sager

Nævnet behandlede i 2010 desuden 2 klager over samrådets afgørelser i sager vedrørende matchningsforslag.

Derudover behandlede nævnet 14 klagesager vedrørende andre forhold, som navnlig omhandlede afgørelser om bortfald af en godkendelse til adoption. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i de 54 klagesager, som nævnet behandlede i 2010, var 46 dage. Dette er opgjort som bruttosagsbehandlingstiden, dvs. den samlede sagsbehandlingstid fra klagen er modtaget af nævnets sekretariat til afgørelsen er truffet og sendt til ansøgerne. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid var i 2008 og 2009 henholdsvis 50 og 47 dage.

Nævnet udarbejder resuméer af en lang række afgørelser, som vurderes relevante for blandt andet samrådets behandling af lignende sager, samt for borgere, der påtænker at klage til nævnet. Resuméerne offentliggøres løbende på nævnets hjemmeside adoptionsnævnet.dk.

Nævnet, der tillige fører tilsyn med adoptionssamrådene, behandlede i 2010 desuden en lang række tilsynssager. Der henvises til kapitel 3 i årsberetningen.

2.2. Klager over de formidlende organisationer og indberettede sager

Ved langt de fleste internationale adoptioner foretages matchningen af den kompetente instans i afgiverlandet. Derefter vurderer den formidlende organisation, om matchningsforslaget ligger inden for ansøgernes godkendelse. Medmindre matchningen ligger åbenbart inden for ansøgernes godkendelse, bør sagen sendes

til afgørelse i samrådet.

Hvis den formidlende organisation er i tvivl, om barnet ligger inden for ansøgernes godkendelse, skal sagen sendes til samrådet, som derpå skal tage stilling til den. Hvis den formidlende organisation vurderer, at barnet ligger uden for ansøgernes godkendelse, og ansøgerne stadig ønsker at hjemtage barnet, skal sagen ligeledes sendes til samrådet, som i disse tilfælde skal tage stilling til, om ansøgernes godkendelse kan udvides til at omfatte det konkrete barn.

Samrådet inddrages også i matchningssager, hvor en ansøger har reflekteret på en generel omtale af et konkret barn i eksempelvis de formidlende organisationers lister over "special need" børn ("barn søger forældre").

Ud over indberetninger, som nævnet modtager efter afslutningen af en matchningsag, behandler nævnet også klager over samrådenes afgørelser i matchningssager, samt over de formidlende organisationers behandling af matchningsforslag.

Nedenfor følger en gennemgang af de sager, som er blevet indberettet til nævnet i 2010 vedrørende udenlandske matchningsforslag. Der blev i alt indberettet 12 sager, hvoraf nævnet udtalte kritik i 2 af sagerne. Herudover omtales en sag, hvor der er klaget over den formidlende organisation.

1) Indberetning fra Statsforvaltningen Nordjylland om barn fra Kina

Statsforvaltningen havde indberettet sagen, da statsforvaltningen ikke mente, at DanAdopt burde have stillet barnet i forslag inden for en almen godkendelse med oplysninger om barnets vækst, der forelå i sagen. Barnets vægt var 1,8 kg, da barnet var 10 dage gammelt.

Da barnets lave vægt bl.a. kunne tilskrives gulsot, og da barnet hurtigt havde indhentet sin vækst og udvikling, havde nævnet ikke bemærkninger til organisationens vurdering af barnet og lod blot sagen indgå i det generelle tilsyn.

2) Indberetning fra Statsforvaltningen Midtjylland om barn fra et afrikansk land

Statsforvaltningen havde indberettet sagen om et barn, der var hjemtaget inden for en almen godkendelse, men som viste sig at være omskåret.

De lægelige oplysninger fra afgiverlandet viste, at der var fundet normale forhold ved undersøgelse af blandt andet kønsorganer.

AC Børnehjælps pædiater havde vurderet barnet inden for en almen godkendelse under forudsætning af, at der inden hjemtagelsen forelå en negativ Hepatitis BsAg-test.

Nævnet fandt ikke grundlag for at udtale kritik af organisationen i forhold til omskæringsproblematikken, bl.a. som følge af at AC Børnehjælp fremadrettet havde

ændret sin procedure sådan, at deres repræsentant i alle fremtidige adoptionsager fra det pågældende land ville spørge børnehjemmet, om barnet var blevet omskåret.

Med hensyn til pædiaterens forbehold i erklæringen vedrørende test for Hepatitis B gav det nævnet anledning til generelt at overveje et krav om test for Hepatitis B før matchning. Ud fra hensynet til barnet fandt nævnet dog ikke grundlag for altid at kræve en sådan test, hvis barnet i øvrigt fremtræder klinisk rask uden tegn til leverlidelse. I de tilfælde hvor der allerede er foretaget en test, bør testresultatet dog afventes, før matchning sker.

3) Indberetning fra Statsforvaltningen Nordjylland om barn fra Etiopien

Statsforvaltningen havde indberettet sagen om et barn, som af AC Børnehjælp var vurderet inden for en almen godkendelse. Statsforvaltningen ønskede nævnets vurdering af, om barnet i 7 måneders alderen med en vægt på 4,7 kg og en længde på 61 cm burde være vurderet uden for almen godkendelse. Statsforvaltningen henviste også til, at barnet på de medsendte billeder sås maveliggende med knyttede hænder samt på det ene billede tillige med en indadrettet stilling af højre hånd.

Efter at have foretaget en høring af AC Børnehjælp var nævnet enig med organisationen i vurderingen af barnet. Nævnet tillagde det mindre betydning, at barnets hænder var knyttede på billederne men fandt det positivt, at barnet på et af billederne var helt oppe på armene. Herudover var det nævnets vurdering, at barnet syntes at være symmetrisk væksthæmmet, men ikke markant lille af vækst. Nævnet lagde afgørende vægt på, at barnet havde udviklet sig fint fra ankomsten til børnehjemmet.

Sagen gav samtidig nævnet anledning til at planlægge et tilsyn vedrørende omfanget af oplysninger på børn fra det pågældende børnehjem i Etiopien.

4) Indberetning fra Statsforvaltningen Nordjylland om barn fra et sydamerikansk land

Statsforvaltningen havde indberettet sagen om et barn, som af AC Børnehjælp var vurderet inden for en almen godkendelse. Statsforvaltningen ønskede nævnets stillingtagen til vurderingen af barnet, som ifølge det oplyste var født af en stofmisbrugende mor og havde levet under meget dårlige forhold de første 3 måneder af sit liv.

Efter at have hørt organisationen over indberetningen var det nævnets opfattelse, at barnet burde have været vurderet uden for en almen godkendelse, henset til forældrenes stofmisbrug. Ud fra de foreliggende oplysninger var der tale om et meget sårbart barn, der potentielt kunne få indlæringsvanskeligheder og psykiske lidelser, ligesom indtagelse af de pågældende stoffer under graviditeten medfører risiko for misdannelser hos barnet. Efter motiverne til adoptionsloven bør de formidlende organisationer udvise betydelig tilbageholdenhed ved vurderingen af

udenlandske matchningsforslag, sådan at sagerne sendes til samrådene til afgørelse, medmindre forslaget ligger åbenbart inden for godkendelsen.

5) Indberetning fra Statsforvaltningen Midtjylland om barn fra et sydamerikansk land

Statsforvaltningen havde indberettet sagen om et barn, som af AC Børnehjælp var vurderet inden for en almen godkendelse. Statsforvaltningen ønskede nævnets stillingtagen til vurderingen af barnet, som var født præmatur og havde problemer efter fødslen. I en psykolograpport fra afgiverlandet vurderedes barnet som havende en let til moderat forsinkelse i den psykomotoriske udvikling. Der var ingen oplysninger om barnets vægt, højde og hovedomfang, men barnet var i en lægerapport beskrevet som værende i god almen tilstand, og af socialrapporten fremgik det, at det var et sundt barn, der spiste normalt.

AC Børnehjælp var hørt over indberetningen og havde sendt uddybende bemærkninger fra organisationens pædiater.

Nævnet var enig med AC Børnehjælp i vurderingen af barnet. På baggrund af oplysningerne i sagen, herunder de beskrevne milepæle for barnet, var det efter nævnets opfattelse forsvarligt at antage, at der var tale om et normalt udviklet barn.

6) Indberetning fra Statsforvaltningen Sjælland om barn fra Sydafrika

Statsforvaltningen havde indberettet en sag om et barn, som AC Børnehjælp havde vurderet inden for en almen godkendelse. Statsforvaltningen ønskede nævnets stillingtagen til vurderingen af barnet, da AC Børnehjælp ikke forud for matchningen havde søgt afklaret, om den seneste højdeangivelse for barnet skyldtes en skrivefejl, som antaget af organisationens læge, eller om barnet reelt kun var vokset 3 cm på 14 måneder.

AC Børnehjælp var hørt over indberetningen og havde sendt en uddybende redegørelse fra organisationens pædiater. Nævnet var enig med AC Børnehjælp i vurderingen af barnet under hensyn til de samlede oplysninger om barnet. Nævnet havde af samme årsag ikke bemærkninger til den manglende opfølgning på højdeangivelsen.

7) Indberetning fra Statsforvaltningen Sjælland (og AC Børnehjælp) om barn fra Kina

Statsforvaltningen havde indberettet en sag til Adoptionsnævnet, hvor et barn, der var matchet inden for en almen godkendelse, efter overdragelsen til adoptanterne i Kina viste sig at være tilbage i sin udvikling, hvorfor adoptanterne afstod fra at gennemføre adoptionen. AC Børnehjælp foretog også indberetning til Adoptionsnævnet om sagen.

Statsforvaltningen fandt, at organisationen burde have underrettet statsforvaltningen om de nye oplysninger om barnet, som førte til, at det – efter

overdragelsen til adoptanterne i Kina – blev vurderet til at ligge uden for deres godkendelse.

Under sagen udtrykte AC Børnehjælp beklagelse og oplyste, at det beroede på en fejl, at der ikke omkring tidspunktet for familiens tilbagelevering af drengen til det kinesiske børnehjem, blev givet besked til både Adoptionsnævnet og statsforvaltningen.

På denne baggrund foretog nævnet ikke videre i sagen.

8) Indberetning fra DanAdopt om barn fra Kina

DanAdopt havde indberettet en sag til Adoptionsnævnet om bekymring for et barns trivsel i adoptivfamilien. Bekymringen skyldtes adoptanternes adfærd og reaktioner i forbindelse med hjemtagelsen af deres barn i Kina. DanAdopt havde også sendt indberetningen til statsforvaltningen.

Nævnet blev af statsforvaltningen orienteret om, at der var foretaget hjemmebesøg hos familien 3 uger efter hjemtagelsen, og at der hverken før eller efter forældrenes rejse til Kina var observeret problematisk adfærd hos dem. Sagsbehandleren havde oplevet, at forældrene viste stor glæde over deres barn og tydeligt havde let ved at holde af det, ligesom barnet virkede i god trivsel og med fin kontakt til forældrene. Nævnet foretog herefter ikke yderligere.

9) Indberetning fra AC Børnehjælp om barn fra Kina

Adoptionsnævnet modtog en indberetning fra såvel AC Børnehjælp som Statsforvaltningen Syddanmark om et barn, der efter hjemtagelsen til Danmark viste sig at være smittet med en alvorlig sygdom. Barnet var af organisationen vurderet inden for en almen godkendelse.

AC Børnehjælp redegjorde for sagen over for nævnet efter at have haft et møde med centralmyndigheden i Kina (CCAA) herom. De kinesiske lægepapirer på barnet viste, at der forelå negativ test for den pågældende sygdom. Det var AC Børnehjælps vurdering, at der i forløbet var sket en fejl, som der dog ikke kunne placeres et ansvar for. Enten var barnet blevet smittet i perioden efter udfyldelsen af de kinesiske lægepapirer, eller også var der fejl i disse.

Nævnet tog sagen til efterretning og ville lade den indgå i det løbende tilsyn med organisationernes behandling af matchningsforslag.

10) Indberetning fra nævnets rådgivende pædiater om barn fra Sydafrika

Adoptionsnævnet modtog fra en af sine rådgivende pædiatere en indberetning om et barn, som af AC Børnehjælp var vurderet uden for en almen godkendelse som følge af forskellige helbredsmæssige problemer, herunder for tidlig fødsel og medfødt lungebetændelse samt skævt kranie. Den rådgivende pædiater mente, at

de mulige konsekvenser af barnets helbredsproblemer burde have været bedre beskrevet i pædiaterudtalelsen fra AC Børnehjælp.

I de oprindelige lægepapirer fra Sydafrika var beskrevet, at barnet var i risiko for at få neurologiske udviklingsproblemer og burde fortsætte med udviklingsterapi.

I et hørings svar til nævnet redegjorde AC Børnehjælps pædiater for, at barnet var godt beskrevet i papirerne fra Sydafrika, og at han selv havde fokuseret på at undersøge forholdene omkring kraniet og næsen, som han fik positive tilbagemeldinger på fra Sydafrika. Pædiateren havde desuden vejledt forældrene telefonisk om udviklingsproblematikken og vejrtrækningsproblemerne.

Nævnet udtalte ikke kritik i sagen men fandt, at sagen illustrerede behovet for at modtage rådgivning fra flere pædiatere ved matchning af et barn uden for almen godkendelse.

11) Indberetning fra nævnets rådgivende pædiater om søskende fra Thailand

Adoptionsnævnet modtog fra en af sine rådgivende pædiatere en indberetning om et søskendepar, der af AC Børnehjælp var vurderet inden for en almen godkendelse. Indberetningen skyldtes, at der efter den rådgivende pædiaters opfattelse optrådte fejl i bedømmelsen af børnene.

I forhold til det yngste barn fremgik det, at det havde hæmoglobin E, som er en meget almindelig hæmoglobinvariant i Sydøstasien. Det var beskrevet, at børn med hæmoglobin E er raske bortset fra måske en let blodmangel, som hverken kan eller skal behandles med jerntilskud. Af papirerne fremgik det, at man anbefalede, at barnet fik folinsyre (et C-vitamin) som kosttilskud resten af livet.

Af de thailandske papirer fremgik det, at en blodprøve havde vist, at barnet tillige havde Thalassæmi.

Det var nævnets opfattelse, at AC Børnehjælp burde have vurderet dette barn helbredsmæssigt uden for en almen godkendelse, henset til tilstedeværelsen af både Thalassæmi og Hæmoglobin E, da disse i kombination kan kræve regelmæssige blodtransfusioner samt løbende opfølgning på en specialafdeling.

Nævnet noterede sig dog, at AC Børnehjælps pædiater havde henvist adoptanterne til Adoptionsnævnets rådgivende børnelæge.

Nævnet bemærkede samtidig, at vurderingen af barnet bl.a. var baseret på et billede og henledte derfor organisationens opmærksomhed på henstilling af 26. november 2009 om ændring af udtalelse af 10. november 2006 om indholdet af de danske pædiatererklæringer.

I forhold til det ældste barn bemærkede nævnet, at AC Børnehjælp burde have bemærket den manglende vaccinationsstatus i papirerne fra Thailand.

12) Indberetning fra nævnets rådgivende pædiater om barn fra Sri Lanka

Adoptionsnævnet modtog fra en af sine rådgivende pædiatere en indberetning om et barn, som af DanAdopt var vurderet uden for en almen godkendelse. Det var den rådgivende pædiaters opfattelse, at de to foreliggende hovedomfang på barnet var for små i forhold til længden. Ligeledes virkede den først angivne længde for lang i forhold til vægten, idet der dog kunne være tale om en skrivefejl. Endelig var det anført i indberetningen, at billeder ikke kunne bruges til at vurdere, om hovedomfanget var normalt.

Den rådgivende pædiater havde anbefalet adoptanterne at søge nye oplysninger om vægt, højde og hovedomfang samt en vurdering af fontanellens forhold.

DanAdopt var hørt over indberetningen og havde redegjort for, at organisationen ofte modtager vækstdata fra deres samarbejdslande, hvori der indgår fejlmålinger, og at man derfor må foretage en samlet vurdering af alt materiale, herunder de medsendte billeder.

Nævnet havde herefter ikke bemærkninger til sagen.

13) Klage over adoptionsforløb i Colombia

Et adoptantpar havde klaget til Adoptionsnævnet over deres adoptionsforløb i forbindelse med hjemtagelsen af et barn fra Columbia. Barnet var af AC Børnehjælp vurderet inden for en almen godkendelse, men ved overdragelsen var barnet meget sygt og vejede kun 4,4 kg. Barnet var svagt og ikke til at få kontakt med. Der var tydelige tegn på dehydrering, og barnet havde diarré og ville ikke spise. Adoptanterne fik barnet indlagt. I klagen havde adoptanterne anført, at de burde have været informeret om barnets tilstand på forhånd.

AC Børnehjælp blev hørt over klagen og redegjorde for, at barnet burde have været indlagt på et tidligere tidspunkt og ikke være blevet overdraget til adoptanterne i syg tilstand. Organisationen har drøftet forløbet med børnehjemmet, der efterfølgende har opstrammet plejen og det lægelige tilsyn med børnene.

Nævnet tog sagen til efterretning, sådan at den indgår i det løbende tilsyn med området.

KAPITEL 3: SÆRLIGE TEMAER

3.1. Fokusområder

3.1.1. HYPOTETISKE ALDERSRAMMER

Adoptionsnævnet har i 2010 i forbindelse med behandlingen af nogle konkrete klagesager haft lejlighed til at tage stilling til praksis i sager vedrørende naturlig søskendeafstand og søskenderækkefølge i forhold til godkendelsesrammernes anvendelighed.

Problemstillingen vedrører forholdet mellem alderen på ansøgernes første barn (eller andet barn, hvis ansøgningen vedrører barn nr. 3), kravet om naturlig søskendeafstand på ca 9 måneder¹, og udgangspunktet om naturlig søskenderækkefølge, der indebærer, at det sidstankomne barn i familien også bør være det yngste barn i familien. Herefter skal ansøgernes første barn således som altovervejende hovedregel være 9 måneder ældre end det barn, ansøgerne efterfølgende ønsker at adoptere. Det forekommer, at ansøgere indsender ansøgning om godkendelse til barn nr. 2 relativt kort tid efter hjemtagelsen af deres første barn. Det skyldes formentlig ansøgernes opmærksomhed på den ventetid, man kan opleve fra godkendelsestidspunktet, til adoptanterne får et barn i forslag. Da ventetiden så at sige arbejder for anvendeligheden af godkendelsesrammen (hvis ikke alderen på ansøgerne sætter en nedre grænse for alderen på barn nr. 2)², vil der ofte ikke være et problem i forhold til alderen på ansøgerens første barn på det tidspunkt, hvor adoptanterne får et barn i forslag.

Der skal således foretages en afvejning af på den ene side, at adoptanter får mulighed for at hjemtage barn nr. 2. på et tidspunkt, der ikke indebærer meget stor aldersforskel på de to søskende og på den anden side, at ansøgere ikke godkendes til en aldersramme, hvor der på godkendelsestidspunktet reelt ikke nogen mulighed for at anvise et barn til dem, som følge af kravet om naturlig søskendeafstand til det første barn.

Nævnet har i tidligere klagesager taget stilling til, hvor lille et spænd, godkendelsen må kunne anvendes til. Nævnet har således i maj 2008 og november 2009 stadfæstet, at godkendelsen ikke kun må være anvendelig i 3 måneder. Der har dog ikke været skabt en præcis praksis for den nedre grænse for anvendeligheden af en godkendelse.

I august 2010 traf nævnet afgørelse om, at et spænd på 4 måneder er tilstrækkelig anvendelighed for en godkendelsesramme.

Nævnet havde i tilknytning til behandlingen af de konkrete sager en generel drøftelse af kravet om naturlig søskendeafstand og søskenderækkefølge i forhold til godkendelsesrammernes anvendelighed. Drøftelserne omfattede både søskenderække-

¹ Jf. Vejledning nr. 9770 om adoption, pkt 8.2.1.

² Jf. Godkendelsesbekendtgørelsen § 7.

følge og søskendeafstand i forhold til ansøgeres biologiske børn og tidligere adopterede børn.

Nævnet blev i den forbindelse enige om at foreslå Familiestyrelsen, at der udarbejdes en gennemskuelig og generel regel, hvori der fastsættes en bestemt periode, som bør forløbe fra hjemtagelsen af et barn eller fødsel af et barn, indtil en ny ansøgning om adoption kan behandles. En sådan periode sikrer efter nævnets opfattelse mere stabilitet i familien, særligt i forhold til det eller de børn, der allerede er i familien. Det medfører endvidere et bedre grundlag for at vurdere, om familien har tilstrækkelige ressourcer til at påtage sig omsorgen for endnu et barn. Nævnet har samtidig meddelt Familiestyrelsen, at længden på den foreslåede periode med fordel kan være 6 måneder.

En periode på 6 måneder fra hjemtagelsen af et adoptivbarn eller fødslen af et biologisk barn til en ansøgning om adoption af endnu et barn tidligst kan indgives, vil efter nævnets opfattelse samtidig i langt de fleste tilfælde imødegå problemstillingen med hensyn til hypotetiske aldersrammer.

3.1.2. FORLÆNGELSE AF GODKENDELSER

Adoptionsnævnet indkaldte som led i sin tilsynsvirksomhed i 2010 de seneste 10 sager fra hver statsforvaltning, hvor samrådene har truffet afgørelse om forlængelse af en godkendelse til adoption.

Indkaldelsen af sagerne skete blandt andet med henblik på at belyse statsforvaltningernes sagsbehandling i forbindelse med forlængelse af godkendelser.

Af Familiestyrelsens vejledning om adoption fremgår bl.a. følgende om sagsbehandlingen i forbindelse med forlængelse af en godkendelse til adoption:

”Har ansøgeren ikke inden for tre år efter den oprindelige godkendelse fået anvist et barn med henblik på adoption, skal statsforvaltningen indhente ny straffeattest vedrørende ansøgeren og foranledige, at ansøgeren indsender ajourført skatteattest og restanceerklæring samt en erklæring fra egen læge om, at der ikke er indtrådt ændringer i ansøgerens helbredsmaessige forhold.

Det vil normalt ikke være påkrævet at afholde en personlig samtale med ansøgeren.

Samrådet tager på baggrund af de oplysninger, som er tilvejebragt af statsforvaltningen, stilling til, om den oprindelige godkendelse kan forlænges. Samrådet kan i den forbindelse anmode statsforvaltningen om at indhente supplerende oplysninger”.

Nævnet konstaterede ved gennemgangen af sagerne, at statsforvaltningerne generelt følger fremgangsmåden med at indhente opdaterede oplysninger om straffeforhold, økonomi og helbredsforhold, men at sagsbehandlingen ofte ikke omfatter yderligere end dette. Der er således en generel tendens til ikke at spørge ind til de indhentede oplysninger.

Enkelte statsforvaltninger supplerer sagsbehandlingen med en telefonsamtale med ansøgerne med henblik på at afdække eventuelle ændrede forhold, siden godken-

delsen blev meddelt. Det var nævnets indtryk, at telefonsamtalen i disse sager rent faktisk ofte viste, at der var nye oplysninger, som samrådet skulle vurdere i relation til spørgsmålet om ansøgernes fortsatte egnethed til adoption.

Nævnet erfarede således, at der uanset ansøgers indberetningspligt ved ændrede forhold kan være situationer, hvor forlængelse af en meddelt godkendelse kræver en egentlig vurdering af ansøgernes fortsatte egnethed på baggrund af oplysninger om den aktuelle livssituation, herunder også at der i visse situationer kan være behov for at følge op på spørgsmål, som forud for den oprindelige godkendelse gav anledning til tvivl.

Henset til varigheden af den første godkendelsesperiode på 3 år finder nævnet det endvidere naturligt, at der foretages en undersøgelse af et vist omfang, når spørgsmålet om forlængelse af godkendelsen skal vurderes. For at tilvejebringe de relevante oplysninger i den forbindelse, finder nævnet det mest hensigtsmæssigt, hvis statsforvaltningen overvejer at indkalde ansøgere til en samtale.

Nævnet vil orientere Familiestyrelsen om gennemgangen og bede styrelsen inddrage resultatet heraf i forhold til en eventuel senere revision af vejledningen om adoption.

I forhold til gennemgangen af de indsendte sager besluttede nævnet at fremkomme med bemærkninger i følgende fire sager:

1) Sag fra Statsforvaltningen Syddanmark

Ansøgningen om adoption blev indgivet den 19. april 2006. Ansøgerne blev godkendt til adoption af et udenlandsk barn i alderen 0-36 måneder den 5. december 2006. Den 19. januar 2010 blev ansøgernes godkendelse forlænget.

Sagen omhandlede psykiske helbredsforhold. Ansøgerinden havde i efteråret 2009 haft en lettere depression. Hun havde over for statsforvaltningen telefonisk redegjort for, at hun havde haft det dårligt og været trist og grådlabil, særligt ved modtagelsen af status for ventelisten til Kina. Hun havde haft 3 samtaler med sin læge og blev behandlet med 75 mg Venlafaxin dagligt, som hun skulle trappes ud af efter en måned. Hun følte sig dog frisk igen.

Af godkendelsessagen fremgik i øvrigt, at ansøgerinden i 2004 havde udviklet en depression, der viste sig ved et selvmordsforsøg, angiveligt pga. problemer på arbejdet samt problemer med at sige til og fra. Hun blev behandlet ved egen læge samt psykiater og blev erklæret rask i 2005. Hun fik antidepressiv medicin indtil 2006.

Henset til oplysningerne om ansøgerindens depressioner og fortsatte antidepressive behandling på tidspunktet for forlængelsen, var det nævnets opfattelse, at ansøgerindens psykiske helbredsforhold burde have været undersøgt yderligere af samrådet både i forbindelse med den oprindelige godkendelse og i forbindelse med forlængelsen, eventuelt ved indhentelse af en psykiatrisk speciallægeerklæring.

2) Sag fra Statsforvaltningen Syddanmark

Ansøgningen om adoption blev indgivet den 12. juli 2006. Ansøgerne blev godkendt til adoption af barn nr. 2 i alderen 0-36 måneder den 24. oktober 2006. Den 13. april 2010 blev ansøgernes godkendelse forlænget.

Denne sag omhandlede også psykiske helbredsforhold. Ansøgerinden blev i oktober 2008 sygemeldt med stress efter et verbalt overfald fra en elev på hendes arbejdsplads. Hun havde efterfølgende modtaget psykologsamtaler og medicinsk behandling. Hendes tilstand var beskrevet som stabil, og hun skulle påbegynde nedtrapning af medicin 2 måneder senere. Statsforvaltningens lægekonsulent havde anbefalet en speciallægeundersøgelse. Det fremgik også af sagen, at ansøgeren havde modtaget behandling med antidepressiv medicin siden 1995.

Det var nævnets opfattelse, at samrådet burde have undersøgt begge ansøgers psykiske helbredsforhold yderligere ved psykiatriske speciallægeerklæringer, for ansøgerens vedkommende allerede i forbindelse med den oprindelige godkendelse.

3) Sag fra Statsforvaltningen Hovedstaden

Ansøgningen om adoption blev indgivet den 7. april 2006. Ansøgerne blev godkendt til adoption af et udenlandsk barn eller tvillinger i alderen 0-36 måneder den 14. december 2006. Den 22. december 2009 blev ansøgernes godkendelse forlænget.

Denne sag omhandlede fysiske helbredsforhold. Ansøgerinden havde efter meddelelsen af den første godkendelse fået konstateret hepatitis B. Efter nævnets opfattelse burde samrådet have tilvejebragt flere oplysninger om ansøgerindens helbredsforhold, herunder eventuelt iværksat en speciallægeundersøgelse forud for forlængelsen af godkendelsen den 22. december 2009.

4) Sag fra Statsforvaltningen Hovedstaden

Ansøgningen om adoption blev indgivet den 6. april 2006. Ansøgerne blev godkendt til adoption af et udenlandsk barn i alderen 0-36 måneder den 6. februar 2007. Den 2. februar 2010 blev ansøgernes godkendelse forlænget.

Denne sag omhandlede psykiske helbredsforhold. Ansøgerinden havde telefonisk og skriftligt redegjort for, at hun i perioden marts/april 2009 havde været sygemeldt grundet stress på arbejde, og at hun efterfølgende var gået ned i tid.

Efter nævnets opfattelse burde samrådet have indhentet yderligere oplysninger om ansøgerindens aktuelle tilstand og ressourcer, inden afgørelsen om forlængelse blev truffet. Herudover burde der efter nævnets opfattelse allerede i det oprindelige godkendelsesforløb have været fokuseret yderligere på ansøgerens psykiske helbredsforhold, idet han efter det oplyste har lidt af social angst.

3.1.3. ENLIGE FLERGANGSADOPTANTER

Adoptionsnævnet indkaldte som led i sin tilsynsvirksomhed i 2010 de sager i hver statsforvaltning, hvor samrådene i 2. halvår 2009 har truffet afgørelse på baggrund af en ansøgning fra en enlig ansøger om adoption af barn nr. 2 (dvs. både godkendelser og afslag).

Indkaldelsen af sagerne skete primært med henblik på at belyse samrådenes praksis i denne type sager, herunder eventuelle forskelligheder i vurderingen af kravene til enlige flergangsansøgere.

Nævnet modtog i alt 5 sager, heraf ingen fra statsforvaltningerne i Syddanmark, Nordjylland og Sjælland, 1 fra Statsforvaltningen Midtjylland og 4 fra Statsforvaltningen Hovedstaden.

Nævnet har drøftet sagerne på et møde den 27. september 2010.

Om kravene til enlige ansøgere fremgår følgende af Familiestyrelsens vejledning om adoption:

”En enlig ansøger skal – udover at opfylde de generelle godkendelseskrav og eventuelt deltage i et adoptionsforberedende kursus – også efter en mere individuel vurdering kunne anses for egnet til alene at opfostre et adoptivbarn.

Der må ved denne vurdering lægges vægt på, om ansøgeren er i besiddelse af nogle – til forskel fra samlevende – yderligere eller særlige kvalifikationer, der gør ansøgeren velegnet til at opfostre et barn alene. Det er dog ikke muligt nøje at opregne, hvilke kvalifikationer, der skal være tale om, idet afgørelsen beror på en samlet vurdering af bl.a. ansøgerens person og de omgivelser og det miljø, som ansøgeren lever i.

Der kan endvidere lægges vægt på ansøgerens kontakt til familie og bekendtskabskreds og på ansøgerens forhold til eventuelle andre medlemmer af husstanden og den eller de pågældendes holdning til ansøgerens adoptionsønske.

Som omtalt i afsnit 8.2.4. har Adoptionsnævnet tilkendegivet, at det ved vurderingen af den enlige ansøgers forhold også kan tillægges betydning, hvis ansøgeren lever i et ægteskabslignende forhold med en person, der vil skulle deltage i opfostringen af barnet”.

Herudover fremgår det af vejledningen, at der i forhold til ansøgere, der tidligere har adopteret og dermed kender de krav, som modtagelsen af et nyt adoptivbarn stiller, vil være en formodning for, at ansøgerne kan godkendes, hvis de selv mener at have ressourcer til at adoptere endnu et barn. Efter forarbejderne til adoptionsloven gælder denne formodning imidlertid ikke for enlige ansøgere, hvis egnethed til flere børn må vurderes som ved den tidligere ansøgning.

Nævnet besluttede at fremkomme med bemærkninger i følgende 2 af de 5 sager:

1) Sag fra Statsforvaltningen Hovedstaden

Sagen vedrørte en enlig ansøgerinde, der den 8. december 2009 blev godkendt til at adoptere barn nr. 2 i alderen 0-36 måneder med naturlig søskendeafstand til det første barn, som var 17 måneder på tidspunktet for godkendelsen og var hjemtaget i januar 2009. Ansøgerinden havde over for statsforvaltningen tilkendegivet, at hun endnu ikke var parat til at modtage et barn mere og først ville være klar til dette efter yderligere 1½ år. Den formidlende organisation havde angiveligt vejledt hende om, at hun havde mulighed for at forsinke processen i forhold til afgiverlandet.

Efter nævnets opfattelse burde ansøgerindens parathed til at adoptere have været afdækket yderligere af samrådet forud for godkendelsen, ligesom det generelt bør være en forudsætning for at blive godkendt, at ansøgeren i princippet allerede er klar til at adoptere på godkendelsestidspunktet.

2) Sag fra Statsforvaltningen Hovedstaden

Sagen vedrørte en enlig ansøgerinde, der den 25. august 2009 blev godkendt til at adoptere barn nr. 2 i alderen 0-36 måneder. Hun hjemtog i marts 2009 sit første barn og indgav allerede ansøgningen om barn nr. 2 i april 2009. På godkendelsestidspunktet var det første barn knap 11 måneder gammelt, og godkendelsen blev givet med betingelse om naturlig søskendeafstand.

Efter nævnets opfattelse var der på tidspunktet for vurderingen af ansøgerindens ressourcer til at adoptere endnu et barn ikke tilstrækkelig stabilitet i hendes liv til at kunne foretage den nødvendige vurdering, henset til at hun kun få måneder forinden havde hjemtaget sit første barn.

Gennemgangen har ikke i øvrigt givet nævnet anledning til at overveje nye retningslinjer på området vedrørende enlige flergangsansøgere. Nævnet vil dog overveje at føre et tilsyn på et senere tidspunkt vedrørende en bredere kategori af sager om vurderingen af enlige adoptionsansøgere.

3.1.4. VURDERING AF OVERVÆGT OG RYGNING

Adoptionsnævnet har i 2010 drøftet betydningen af rygning hos adoptionsansøgere, da dette tema blev bragt op i forlængelse af et indslag i DR TV AVISEN den 27. februar 2009 om praksis for behandlingen af adoptionsansøgninger fra henholdsvis ansøgere med svær overvægt og rygere. Indslaget henviste bl.a. til en rapport fra Statens Institut for Folkesundhed, som skulle vise, at overdødeligheden for rygere er væsentlig højere end for ansøgere, som lider af meget svær overvægt.

Familiestyrelsen bad på denne baggrund om nævnets kommentarer til rapporten fra Statens Institut for Folkesundhed, herunder nævnets kommentarer til nedenfor nævnte spørgsmål:

- Er det nævnets vurdering, at rapporten giver grundlag for at konkludere, at rygning i sig selv indebærer en lige så høj risiko for sygdom eller død inden for en 15-20 års periode som "meget svær overvægt" (BMI over 38 for mænd og 40 for kvinder)?
- Er det nævnets vurdering, at rygning i sig selv indebærer en lige så høj risiko for sygdom eller død inden for en 15-20 års periode som andre helbredsmaessige forhold, der efter praksis kan medføre et helbredsmaessigt begrundet afslag på adoption?
- Er nævnet i øvrigt bekendt med undersøgelser, som påviser, at ovenstående skulle være tilfældet?

Adoptionsnævnet har ved vurderingen af ansøgers egnethed, hvad angår fedme (BMI > 30), henholdt sig til Calle et als 14 årige opfølgning af 457.785 mænd og 588.369 kvinder, der var mindst 30 år gamle (middellalder 57 år)³. I denne undersøgelse påvises en relativ risiko (RR) for død på mindre end 2 for ikke-rygende mænd med BMI op til 38 og for ikke-rygende kvinder med BMI op til 40. Ved BMI over henholdsvis 38 og 40 er RR større end 2, det vil sige mere end dobbelt så høj i forhold til normalvægtige ikke-rygere. Dette har nævnet anset for uforeneligt med at adoptere, medmindre der var tale om yngre personer, der ikke ryger. RR ved BMI mellem 33 og henholdsvis 38 og 40 stiger specielt for mænd ved samtidig sygdom som cancer, hjertesygdom, apopleksi, samtidig anden sygdom og lungesygdom. Vi har derfor afslået ansøgere med BMI > 33 og komplikationer til fedmen eller anden sygdom. I NEJM fremgår, at for hele materialet havde mænd, der aktuelt røg eller var tidligere rygere en øget RR for død på 3,6, mens kvinder ikke havde øget RR (0,9) i løbet af de 14 år.

Der findes ikke undersøgelser, der kan bruges direkte i forhold til de spørgsmål, som Familiestyrelsen havde stillet. Dette skyldes, at nævnet er interesseret i undersøgelser, der kun omhandler personer i alderen 30-45 år og deres helbredstilstand over de næste 15-20 år.

Adoptionsnævnet har fået udarbejdet data fra to undersøgelser, der ganske vist oprindelig omfattede andre aldersgrupper end de 30-45 årige, men hvor det er lykkedes at få data analyseret, således at det er muligt at sige noget mere konkret om aldersgruppen 30-45 år.

Den første er af Neovius og medarbejdere på Karolinska Institutet, Stockholm, Sverige⁴. Den omfatter 45.920 svenske mænd middellalder 18,7, der aftjente værnepligt, og derfor må anses for raske, fulgt i 38 år til max 57 års alderen. Materialet er inddelt efter BMI 18,5-24,9 normalvægt, 25-29,9 overvægt og > 30 fedme og efter rygning i 18 års alderen ikke-ryger, 1-10 cigaretter dagligt (let rygning) og > 10 cigaretter dagligt storrygere. Materialet er herefter på nævnets anmodning stratificeret således, at forløbet er undersøgt for forløbet fra 30 år til 55 år. Det skal anføres, at det ikke vides, om personerne på dette tidspunkt stadig røg, og ej heller om de var syge på dette tidspunkt f.eks. omfattende sygdom, som angivet ovenfor.

³ (NEJM 1999;341:1097-1105)

⁴ (BMJ 2009;338:635-638)

RR i forhold til ikke rygende normalvægtige personer (ansat til 1) var for let-rygende 1,5 og for storrygere 2,1. Dødeligheden for normalvægtige rygere er således ikke højere end for ikke-rygere med BMI < 38 (mænd) og < 40 (kvinder). RR for ikke-rygere med BMI > 30 var 1,9 i overensstemmelse med Calle et als artikel i NEJM.

Derimod er RR for fede let-rygende 2,8 og for fede storrygere 4,8 (BMI > 30), hvilket relateret til den praksis Adoptionsnævnet hidtil har anvendt, kan medføre overvejelse om, at alle rygende fede personer ikke bør godkendes til adoption.

Den anden undersøgelse, der er anvendt i denne sammenhæng, er "Risikofaktorer og folkesundhed i Danmark" forfattet af Knud Juel og medarbejdere fra Statens Institut for Folkesundhed⁵. I denne store undersøgelse har nævnet fået udtaget alle personer i alderen 30-44 år, der har været interviewet ved instituttets undersøgelser i 1987, 1994, 2000 og 2005. Personerne er inddelt efter aldrig-ryger, ex-ryger, småryger (1-14 cig dgl) og storryger > 15 cigaretter dagligt samt BMI. Desuden er der udover de helt raske personer konstrueret to sygdomsgrupper, én med personer der lider af alvorlig sygdom: kræft, hormonsygdomme (herunder diabetes), psykiske lidelser, kredsløbssygdom, åndedrætssygdom, og én med personer, der i høj grad eller i nogen grad er hæmmet af mindst én sygdom.

RR for død i forhold til 30-35 årige mænd er 1,3 (36-40 år) og 2,4 (40-44). For kvinder (i forhold til 30-35 årige mænd) 1,0 (36-40 år) og 1,4 (40-44 år).

RR i forhold til ikke-rygende mænd er for mandlige smårygere 1,8 og mandlige storrygere 3,6 og for kvinder smårygere 1,4 og storrygere 2,3.

Konklusionen på Familiestyrelsens spørgsmål var, at der ikke umiddelbart findes undersøgelser, der beskriver helbredstilstanden over 15-20 år for ansøgere, der ønsker at adoptere. Det vil sige i aldersrammen 30-45 år. De to nævnte modificerede undersøgelser, en svensk og en dansk, har undersøgt forløbet fra 30-55 år hos svenske mænd, der var raske i 18 års alderen samt i den danske 30-44 årige mænd og kvinder med en observationstid på op til 18 år. Der er således ikke data for kvinder i den svenske undersøgelse.

Den svenske undersøgelse viser, at rygning for normalvægtige mænd øger risikoen for død op til en faktor 2,1. Det vil sige op til det samme niveau, som er grænsen for at fede får lov til at adoptere. Dette besvarer Familiestyrelsens første spørgsmål med nej hos mænd.

Endvidere viser den svenske undersøgelse, at fede (BMI > 30) rygere har en RR på mere end 2. Som anført er fede mandlige ansøgere med BMI mellem 30 og 38 hidtil blevet godkendt.

⁵ (rapport fra Statens Institut for Folkesundhed)

Den danske undersøgelse viser, at kun mænd og kvinder på 40-44 år, der ryger har en risiko for død på over 2, men kun hvis man er storryger. For denne gruppe mænd og kvinder må Familiestyrelsens første spørgsmål besvares med et ja, men gruppen er i adoptionssammenhæng formentlig ubetydelig, da ansøgere i alderen 40-44 år, der er storrygere, er sjældne.

Antallet af fede var meget lille i den danske undersøgelse, og det er derfor ikke muligt med sikkerhed at sige noget om overdødeligheden i denne gruppe.

Til Familiestyrelsens andet spørgsmål var svaret afkræftende, da risikoen for død ved sådanne sygdomme i flere undersøgelser er betydeligt over 2, og som anført er det kun danske storrygere på 40-44 år, der har en risiko betydeligt over 2, mens dette ikke var tilfældet for svenske mænd i den svenske undersøgelse.

Nævnet er ikke bekendt med undersøgelser, som ændrer ovenstående konklusioner.

En kort konklusion er, at der fraset formentlig ganske få storrygere i alderen 40-44 ikke er grundlag for at konkludere, at rygning i sig selv indebærer en lige så høj risiko inden for 15-20 år som meget svær fedme eller andre helbredsmaessige forhold, der kan medføre afslag.

Nævnet har tilføjet, at det set fra barnets perspektiv er ønskeligt at komme til et ikke-ryger hjem på grund af følgevirkningerne ved at vokse op i et rygerhjem.

Endelig har nævnet gjort Familiestyrelsen opmærksom på, at adoptionsansøgers rygeanamnese (tidligere og nuværende rygning) bør fremgå af sagens oplysninger til brug for vurderingen af overvægtige adoptionsansøgers prognose. Nævnet har foreslået, at dette indarbejdes i den anvendte helbredserklæring.

3.1.5. INFORMATIONS- OG TILSYNSREJSE TIL SYDKOREA

Siden 2000 har nævnet årligt foretaget en informations- og tilsynsrejse til et af de lande, som de danske adoptionsformidlende organisationer har et samarbejde med. Som et led i nævnets tilsynsvirksomhed i 2010 foretog Adoptionsnævnet således i perioden 20. – 28. november 2010 en tilsynsrejse til Sydkorea.

Samlet set var det overordnede formål med tilsynsrejsen at belyse det samlede adoptionsområde i Sydkorea ved at mødes med aktører, der udgør hele det spektrum, hvori adoptionsprocessen i Sydkorea finder sted, lige fra de biologiske mødre til de voksne adopterede. Dette særligt set ud fra Sydkoreas mangeårige adoptionsformidling, og hvorledes denne omfattende erfaring har formet den nuværende praksis.

Som en del af forberedelserne til rejsen indkaldte og gennemgik nævnet alle matchingssager vedrørende børn hjemtaget fra Sydkorea til Danmark i 2009. Hensigten med gennemgangen var overvejende at skabe en overordnet karakteristik af adoptionssagerne fra Sydkorea og den pædiatriske beskrivelse af børnene. Gen-

nemgangen viste, at børnene er velundersøgte, at de månedlige undersøgelser der foretages i Sydkorea af børnene indtil overdragelsen af barnet til adoptivforældrene skaber et godt overblik over børnenes udvikling, samt at undersøgelserne fremstår professionelle og seriøse. Endvidere forekommer de danske pædiatervurderinger i sagerne ligeledes grundige og fagligt velfunderede.

Rejsens indhold

Delegationen besøgte de relevante myndigheder i Sydkorea og den koreanske organisation *Holt Children Services*, som udover adoptionsformidling udfører et bredt socialt arbejde i forhold til såvel de biologiske mødre, som de børn, det ikke har været muligt at bortadoptere. DanAdopt har samarbejdet med Holt siden 1969 og har formidlet over 2500 børn til Danmark via Holt Children Services. I 2009 blev der hjemtaget i alt 24 børn fra Sydkorea via Holt. DanAdopt er aktuelt den eneste danske formidlende organisation, der har et formidlingssamarbejde med Sydkorea.

Derudover mødtes delegationen med repræsentanter for 3 af de mange foreninger af internationalt adopterede, der eksisterer i Sydkorea – G.O.A.L., ASK og IKAA. Endvidere mødtes delegationen med UNICEF og repræsentanter fra den danske ambassade i Seoul med det formål at indsamle viden om den bredere sociale og kulturelle kontekst, som den internationale adoptionsvirksomhed aktuelt fungerer i. Delegationen besøgte også *Anti-Corruption & Civil Rights Commission* for særligt at høre til en undersøgelse foretaget på baggrund af en række mistanker om uetisk adoptionsformidling i forbindelse med en række konkrete sager om international adoption i 1970'erne.

Konklusioner og anbefalinger

Besøget i Sydkorea var meget udbytterigt og tilvejebragte et øget indblik i de problemstillinger og overvejelser, der aktuelt er fremherskende på det sydkoreanske adoptionsområde.

Delegationen fik et grundigere indblik i frigivelsesprocessen og den samlede adoptionsproces i Sydkorea. Samtidig fik delegationen under rejsen et indtryk af hvilke politiske ønsker, der eksisterer i Sydkorea for det sydkoreanske adoptionsområdes fremtidige udvikling. Endvidere medvirkede møderne i Sydkorea til en øget forståelse af den kulturelle kontekst og sociale struktur, som omgiver den koreanske adoptionslovgivning og praksis på området.

♦ National adoption i Sydkorea

Siden 2007 er der fra politisk side iværksat en række tiltag med det formål at fremme national adoption i Sydkorea. Der er blandt andet skabt et øget økonomisk incitament til at adoptere, og alderskravet til sydkoreanske adoptanter er blevet lempet. Der er desuden ikke længere en begrænsning på, hvor mange børn, hver enkelt familie kan adoptere.

Det var delegationens indtryk, at de overvejende årsager til denne kurs dels vedrører den faldende fertilitetsrate i Sydkorea, dels et kollektivt sydkoreansk ønske om at minimere omfanget af internationale adoptioner, muligvis også på grund af det

fokus der i medierne er blevet rettet mod de problemer, som dette har medført for nogle af de børn, der er blevet adopteret internationalt fra Sydkorea gennem de sidste 50 år. Samtidig har den økonomiske udvikling i Sydkorea medført, at det sydkoreanske samfund i dag har ressourcer til at tage vare på forældreløse børn i nationalt regi.

♦ Den kulturelle og sociale kontekst

De tiltag, der siden 2007 er blevet iværksat for at fremme den nationale adoptionsvirksomhed i Sydkorea, er sat i spil i en kultur, der på en række områder har visse ligheder med den kontekst, som de nationale adoptioner i Danmark tidligere befandt sig i, hvor det ikke var ualmindeligt, at den adopterede ikke havde kendskab til adoptivforholdet. Delegationen blev under rejsen blandt andet oplyst om, at nationale adoptanter ofte ikke fortæller barnet, at det er adopteret, og at de sydkoreanske myndigheder i deres reklamekampagner søger at animere til en øget åbenhed omkring dette i adoptivfamilierne. De kulturelle strukturer i Sydkorea, der afstedkommer denne hemmeligholdelse, er ligeledes medvirkende til, at mange af de biologiske mødre vælger at bortadoptere deres børn. Eksempelvis vil den biologiske mor efter det oplyste have meget begrænsede muligheder for at blive gift, når hun har født et barn uden for ægteskab.

De kulturelle strukturer, herunder blodsbåndets betydning ved familiedannelse, synes således naturligt i flere sammenhænge at influere på det sydkoreanske adoptionsområdes udformning. Ønskerne i den sydkoreanske befolkning om at begrænse antallet af internationale adoptioner retter sig således også overvejende mod at styrke de nationale adoptioner, og dernæst mod at give de biologiske mødre øgede økonomiske muligheder for at beholde børnene eller skabe øget social accept af enlige mødre og børn født uden for ægteskab.

♦ Frigivelsen af barnet til bortadoption

Det er umiddelbart en svaghed i adoptionsprocessen, at de koreanske myndigheder i meget begrænset omfang er involveret i frigivelsesprocessen. Den koreanske adoptionsformidlende organisation kan bortadoptere det konkrete barn alene på baggrund af en skriftlig overdragelse til organisationen. De biologiske forældre skal ikke møde op hos myndighederne og bekræfte deres overdragelse af barnet til den koreanske adoptionsformidlende organisation.

Den sydkoreanske lovgivning indeholder meget få aspekter, der knytter sig til frigivelsesprocessen. Dette giver umiddelbart anledning til at overveje med hvilken styrke reglerne om frigivelse i Sydkorea kan sikre, at adoptionsformidlingen finder sted på et etisk forsvarligt grundlag i overensstemmelse med Haagerkonventionen.

Det var dog delegationens opfattelse, at blandt andet den årelange erfaring, som ligger bag den nutidige sydkoreanske adoptionsformidling, har medvirket til, at DanAdopts samarbejdspart i Sydkorea, Holt Children's Organisation, som organisation er i besiddelse af de nødvendige etiske standarder for adoptionsformidling. Delegationen fik under møderne med Holt et indtryk af, at Holt gennem årene selv har

opbygget en etisk forsvarlig og fagligt velfunderet praksis på baggrund af et meget overordnet regelsæt omkring frigivelsen.

◆ Det koreanske adoptionsområdes udvikling

Et andet aspekt af det sydkoreanske adoptionsområde, der afspejlede den mangeårige adoptionsformidling i landet, var den Post Adoption Service, som Holt tilsyneladende var i stand til at yde på en effektiv og professionel facon, hvor man så det som sin opgave at varetage både den adopterede og den biologiske families interesser. K-Care (Korea Central Adoption Resources) havde desuden også som et af sine kernemål at effektivisere den sydkoreanske Post Adoption Service yderligere ved at samle alle adoptionsager fra alle organisationer på et centralt sted.

Den lange tradition for adoptionsformidling i Sydkorea afspejler sig også i den dynamik mellem aktørerne på området, der aktuelt synes at præge det sydkoreanske adoptionsområde, hvor blandt andet de adopterede tilsyneladende har haft og fortsat har en vis indflydelse. Umiddelbart er der i den sydkoreanske offentlighed en stor opmærksomhed og bevågenhed omkring adoption som socialt fænomen i mange sammenhænge. Visse medlemmer af samfundet af internationalt adopterede i Sydkorea har gennem de seneste år haft held med at skabe politisk fokus på den internationale adoptionsvirksomhed i Sydkorea. Delegationen blev desuden oplyst om, at de biologiske mødre aktuelt også var begyndt at organisere sig og skabe opmærksomhed på deres rettigheder og deres eksistens. Omfanget heraf er dog efter sigende endnu meget begrænset.

Fremadrettet vil det være interessant at følge, hvorledes det sydkoreanske adoptionsområde udvikler sig, herunder om omfanget af de nationale adoptioner vil stige i en sådan grad, at den internationale adoptionsvirksomhed i Sydkorea vil blive sekundær og gradvis udfaset, samt om de sociale og økonomiske vilkår for enlige mødre vil blive forbedret. Et konkret initiativ, som vil være let tilgængeligt at følge, vil være, hvornår Sydkorea vælger at ratificere Haagerkonventionen.

3.1.6. OPFØLGNING PÅ TILSYNSREJSEN TIL ETIOPIEN I 2009

I Adoptionsnævnets årsberetning for 2009 blev det i forbindelse med afrapporteringen fra tilsynsrejsen til Etiopien bl.a. beskrevet, at der fortsat var behov for et tæt tilsyn med adoptionsformidlingen fra Etiopien, herunder opfølgning på proceduren for overlevering af hittebørn.

Nævnet blev således under rejsen informeret om, at politiet siden maj 2009 ikke længere frit kunne overbringe hittebørn til private børnehjem. I stedet skulle politiet overdrage barnet til Addis Abeba City Administration, som derefter vælger, hvilke private børnehjem hittebørn anbringes på. Fremadrettet ønskede nævnet at undersøge, om procedureændringen har medført en ændring i DanAdopts og AC Børnehjælps formidling, herunder fordelingen af henholdsvis hittebørn og frigivne børn. Nævnet oplyste i årsberetningen for 2009, at man ville bede den danske ambassade i Addis Abeba om hjælp til at kaste lys over disse forhold.

Nævnets sekretariat har uden held forsøgt at få oplysninger herom fra de etiopiske myndigheder via den danske ambassade, der dog ikke har kunnet få myndighederne til at redegøre for betydningen af procedureændringen. Nævnet påtænker dog at foretage endnu en informations- og tilsynsrejse til Etiopien, hvor bl.a. disse forhold vil blive forsøgt afdækket.

3.2. Undersøgelser

3.2.1. BRUGERUNDERSØGELSE AF SAGSBEHANDLINGEN

Brugerundersøgelse af statsforvaltningernes sagsbehandling i 2009

Adoptionsnævnet gennemførte i 2010 en brugerundersøgelse af sagsbehandlingen i godkendelsessager fra 2009. Formålet har været at vurdere ansøgernes generelle tilfredshed med den sagsbehandling, de modtog i statsforvaltningen.

I 2002 foretog nævnet ligeledes en brugerundersøgelse af de daværende amtskommuners sagsbehandling i sager, hvor borgere søgte om at blive godkendt til at adoptere. Resultaterne af denne brugerundersøgelse viste, at andelen af tilfredshed med sagsbehandlingen i godkendelsessager var ganske høj.

Det var også hensigten med brugerundersøgelsen i 2010 at sammenligne den generelle tilfredshed med undersøgelsen i 2002 for at se, om denne skulle have ændret sig væsentligt mellem 2002 og 2009, hvorimellem strukturreformen som bekendt blev gennemført (2007).

Sammensætningen af gruppen af respondenter i undersøgelsen afspejler i høj grad det samlede felt af ansøgere, der i 2009 fik en endelig afgørelse i deres godkendelsessag. Gruppen af ansøgere, der fik et afslag på godkendelse, er dog procentvis underrepræsenteret, hvilket der bør tages højde for i forhold til respondenternes vurdering af den samlede tilfredshed. Undersøgelsen viser, at der blandt gruppen af ikke-godkendte respondenter umiddelbart synes at være en tendens til en større grad af utilfredshed med statsforvaltningernes sagsbehandling.

Undersøgelsen viser generelt set en stor tilfredshed med statsforvaltningens sagsbehandling. Både i forhold til den orienterede samtale, den personlige samtale, tilrettelæggelsen af godkendelsesforløbet, relationen til sagsbehandleren og det samlede sagsforløb viser undersøgelsen en stor grad af tilfredshed. Den nyeste undersøgelse viser en lidt større utilfredshed med sagsbehandlingen alt i alt end i 2002.

Undersøgelsen viser desuden, at brugervenligheden i godkendelsessager er høj i statsforvaltningen. Langt de fleste ansøgere synes at forstå de enkelte sagsskridt i sagsforløbet, og langt de fleste har forstået den afgørelse, de fik. De havde på baggrund af sagsbehandlingen også forventet at modtage denne afgørelse.

Brugerundersøgelse af sagsbehandlingen i Adoptionsnævnet og nævnets sekretariat

Familiestyrelsen iværksatte i samarbejde med Adoptionsnævnet i 2010 en brugerundersøgelse af sagsbehandlingen i Adoptionsnævnet og nævnets sekretariat. Den overordnede hensigt med undersøgelsen har været at belyse, hvorledes borgerne har oplevet kontakten og kommunikationen med sekretariatet, samt om begrundelsen for nævnets afgørelse fremstod tydelig for borgerne.

Det var endvidere formålet at få et indblik i, hvorledes borgerne oplever at fremlægge deres sag personligt for nævnet. Borgerne har ifølge Adoptionsnævnets forretningsorden mulighed for at få fremmøde for nævnet i forbindelse med nævnets behandling af deres klagesag.

I alt 27 ansøgere eller ansøgerpar har valgt at deltage i undersøgelsen, hvilket udgør en svarprocent på 36 %. Nævnet har i 12 af de 27 sager stadfæstet den afgørelse, der blev truffet i samrådet. I 2009 stadfæstede nævnet samrådets afgørelse i 72 % af de klagesager, som nævnet behandlede. Grundet den procentvise overrepræsentation af de ansøgere, der fik ændret samrådets afgørelse og den begrænsede svarprocent, bør resultaterne af denne undersøgelse alene ses som et udtryk for de konkrete 27 respondenteres oplevelse.

Undersøgelsen viser ikke uventet, at det synes at have en betydelig indflydelse på respondenternes oplevelse af nævnets og sekretariatets sagsbehandling, om de fik medhold af nævnet i deres klage eller ikke fik medhold.

Dette ses derfor ikke alene i vurderingen af kontakten og kommunikationen med sekretariatet, men også i forhold til respondenternes oplevelse af om nævnet har forholdt sig til sagens oplysninger og indholdet i klageskriftet. Det er dog samlet set alene 5 ud af 27, der i mindre grad eller slet ikke har oplevet, at nævnets argumenter for at træffe den konkrete afgørelse fremstod tydelige for dem.

Undersøgelsen viser desuden, at oplevelsen af det personlige fremmøde ofte har været en stærk og ikke udelt positiv oplevelse for respondenterne. 5 ud af 13 respondenter har efterfølgende fortrudt, at de fik personligt fremmøde for nævnet.

3.2.2. UDVIKLINGEN I VENTETIDER OG ADOPTANERNES ALDER

Som et led i sit tilsyn i 2010 indhentede nævnet statistiske oplysninger fra de formidlende organisationer vedrørende blandt andet adoptanternes alder på tidspunktet for godkendelse og ved hjemtagelsen af barnet, samt børnenes alder på hjemtagelsestidspunktet. Hensigten har været dels at kaste lys over den aktuelle situation på området, dels at anskueliggøre hvordan disse forhold har udviklet sig gennem de seneste år. Nævnet har i 2009 tidligere belyst denne udvikling ved at sammenligne oplysninger fra 2004-2005 og 2007-2008.

Parallelt med den globale udvikling har danske adoptanter siden 2004 umiddelbart oplevet en øget ventetid. Gennemsnitligt steg ventetiden fra 1½ år i 2004-2005 til 2

år og 2 måneder i 2009. Procentdelen af adoptanter, der havde ventet mere end 3 år fra godkendelse til hjemtagelse af barn, var i 2009 22 %, mens den i 2004-2005 var 2 %.

Den øgede ventetid synes dog ikke at have medført en øget aldersforskel mellem adoptivbarn og adoptant. Dette kan have en sammenhæng med, at adoptanterne gennemsnitligt set er yngre, når de bliver godkendt, og at procentvist langt flere børn er under 1 år gamle ved hjemtagelsen.

Samtidig ses der i dag en langt større andel af adoptanter, der er over 45 år, når de hjemtager barnet, mens andelen af børn over 5 år ved hjemtagelsen ligeledes er steget. Der synes således at være en tendens til, at det tidligere midterfelt af børn og adoptanter formindskes. Samtidig sker der en forøgelse i begge ydrefelter af aldersrammen. Mens flere adoptanter og børn er ældre ved adoptionen, er der samtidig flere, der er under 35 år, når de hjemtager barn, og flere børn er under 1 år gamle, når de hjemtages til Danmark.

Ovenstående resultater skal dog læses med det forbehold, at oplysningerne vedrørende perioderne 2004-2005 og 2007-2008 er baseret på punktvis nedslag i de pågældende perioder, og derfor ikke er baseret på det samme omfang af data, som oplysningerne vedrørende hjemtagelserne i 2009. Det kan derfor ikke afvises, at de konkrete procentforskelle, der er skitseret oven for, kunne have været anderledes, hvis de indhentede data vedrørende hjemtagelserne i 2009 blev sammenlignet med det et bredere datagrundlag fra 2004-2008.

3.2.3. BRUGERUNDERSØGELSE AF ADOPTIONSANSØGERES BEHOV FOR LÆGEFAGLIG RÅDGIVNING

Som nævnt under punkt 1.2 har Adoptionsnævnet en række børnelæger ansat til at yde gratis rådgivning til adoptionsansøgere, der i forbindelse med deres stillingtagen til et matchningsforslag, ønsker en uvildig vurdering af barnets helbredsforhold. Siden ordningen trådte i kraft i april 2000 har nævnet været af den opfattelse, at ansøgerne har anvendt tilbuddet i langt mindre omfang end forventet. Nævnet besluttede derfor i 2009 at evaluere ordningens eksisterende udformning.

På baggrund af en statistisk oversigt over de sidste års rådgivning samt en rundspørge blandt de børnelæger, der på dette tidspunkt var tilknyttet ordningen, besluttede nævnet i april 2009 som et led i denne evaluering at iværksætte en mindre spørgeskemaundersøgelse blandt alle de ansøgere, der inden for et afgrænset tidsrum fik stillet barn i forslag gennem enten AC Børnehjælp eller DanAdopt.

Den overordnede hensigt med denne undersøgelse har været at belyse ansøgernes behov for faglig rådgivning i matchningsfasen, herunder hvor mange, der har haft behov for rådgivning, hvilke fagfolk ansøgerne eventuelt har kontaktet, samt om disse fagfolk imødekom ansøgernes behov.

I alt 179 ansøgere eller ansøgerpar blev inviteret til at deltage i undersøgelsen. 102 valgte at deltage. Dette udgør en svarprocent på 58 %. Undersøgelsens resultater skal derfor læses med det store forbehold, at den bygger på et begrænset antal besvarelser. Når der sondres i feltet af respondenter ud fra svartyper, mindskes datagrundlaget desuden yderligere. Det skal således understreges, at undersøgelsen alene viser en tendens blandt deltagerne.

Blandt de respondenter, som undersøgelsen bygger på, ses en forholdsmæssig overrepræsentation blandt AC Børnehjælps ansøgere. Fordelingen mellem enlige og ansøgerpar, første- og flergangsadoptanter samt andelen af ansøgere med en almen og udvidet godkendelse, svarer overens med strukturen i det samlede felt af godkendte adoptionsansøgere de sidste tre år.

Undersøgelsen har vist, at en stor del af adoptionsansøgerne i forskellig udstrækning har behov for at drøfte oplysninger om barnet med en fagperson, når de skal tage stilling til matchningsforslaget. Undersøgelsen viser, at ansøgerne har tillid til de formidlende organisationer og deres børnelægers vurdering af barnet. I undersøgelsen har der været forholdsvis færrest, der har søgt rådgivning, blandt de ansøgere, der tidligere har adopteret barn fra udlandet. Samtidig har der været forholdsvis flest, der har søgt rådgivning, blandt de, der har fået et barn i forslag uden for en almen godkendelse.

Alene omkring 10 % af alle adoptionsansøgerne har gennem årene har anvendt nævnets pædiaterordning, hvilket ifølge undersøgelsens resultater ikke nødvendigvis alene skal ses som udtryk for, at der ikke er flere, der har behov for faglig rådgivning i matchningsfasen. En stor del af ansøgerne kontakter ifølge respondenternes besvarelser i stedet andre fagfolk. Meget få respondenter har anført i deres besvarelse, at de ikke kendte til ordningen.

Det bemærkes i den forbindelse, at antallet af adoptionsansøgerne, der anvendte ordningen i 2010 var oppe på 17,7 % (7,4 % i 2009, 10 % i 2008). Denne stigning kan til dels have en sammenhæng med, at antallet af matchningssager, hvor de formidlende organisationer har vurderet, at barnet faldt uden for almen godkendelse eller var i tvivl herom, er steget betydeligt til 160 i 2010 (25 % i 2008, 21 % i 2009 og 35 % i 2010). Hertil kommer, at nævnet i sin henstilling af 6. april 2010 om udvidelse af godkendelse i forbindelse med matchning har anført, at ansøgere, der søger udvidelse af deres godkendelse som følge af den helbredsmæssige vurdering af barnet, forud for samtalen herom i statsforvaltningen som udgangspunkt skal have haft en samtale med en anden børnelæge end organisationernes, eksempelvis en af nævnets børnelæger, ligesom sagsbehandleren i statsforvaltningen har mulighed for at konsultere en af nævnets børnelæger.

De respondenter, der har anvendt rådgivningen, har alle oplevet, at rådgivningen imødekom deres behov, men næsten alle har også kontaktet andre fagfolk inden de tog endelig stilling til matchningen. Alene én respondent ud af de 102, der deltog i undersøgelsen har udelukkende modtaget rådgivning fra en af nævnets børnelæger.

Nævnets pædiaterordning anvendes derfor formentlig bredt som et supplement til andre fagfolks vurdering. Kun ganske få af de 102 deltagere i undersøgelsen har svaret, at de ikke fik tilstrækkelig rådgivning, da de skulle tage stilling til matchningsforslaget. Forholdsvist er der flest blandt de, der søgte rådgivning hos både nævnets børnelæger og andre fagfolk, der mener de har fået tilstrækkelig rådgivning.

3.3. Landsmøder m.v.

3.3.1. LANDSMØDE

Den 23. – 24. september 2010 afholdt nævnet landsmøde for adoptionskontorerne i statsforvaltningerne. På landsmødet deltog desuden Rigsombudet i Grønland, Rigsombudet på Færøerne, AC Børnehjælp, DanAdopt, Adoption & Samfund og Familiestyrelsen.

Et af emnerne på landsmødet var dødelighed og dennes betydning for vurderingen af adoptionsansøgers helbred, herunder i forbindelse med overvægt. Jan Erik Henriksen, det lægelige medlem af nævnet, orienterede om emnet og konkluderede, at der altid skal foretages en konkret vurdering af den enkelte ansøgers helbredsmæssige forhold.

Dernæst gjorde Lene Kamm, faglig leder for de adoptionsforberedende kurser, status på de adoptionsforberedende kurser, der nu havde eksisteret i 10 år. Hun oplyste, at der var blevet lavet nogle justeringer på kurserne. De bestod bl.a. i, at de på kursets første dag bad kursisterne sætte sig ned og forestille sig, hvad barnet havde oplevet, inden det kom til Danmark. Dette var bl.a. for at give kursisterne mulighed for at have fokus på den biologiske families følelser, og således at kursuslederne kunne finde ud af, hvor fokus på det enkelte kursus skulle lægges. De havde desuden genoptaget emnet transracial adoption. De ville gerne have de kommende forældre til at fokusere på, hvordan det ville være at vokse op med forældre, der var anderledes end dem selv og aldrig at se nogen, der lignede en selv. Der var desuden ændret på det tema, de kalder for nænsom overdragelse. Kursisterne skal lære, hvordan de gennemfører en respektfuld overdragelse af barnet med forståelse for barnets baggrund og forudsætninger.

Lars Røgilds, PAS-rådgiver og tidligere kursusleder, reflekterede herefter over forældreevne og undersøgelsen heraf. Han var umiddelbart af den opfattelse, at adoptionsansøgerne kan opdeles i tre grupper. Den ene gruppe er dem, som er villige til at ændre holdning. Den anden gruppe skal have mere hjælp og har flere vanskeligheder med det følelsesmæssige. Den tredje gruppe er dem, som har en stor mangel på situationsfornemmelse, og hvor man som kursusleder stiller spørgsmål ved, om de bør godkendes til adoption. Han mente, at forældreevnen skulle undersøges så godt som muligt i godkendelsesforløbet.

Rambøll Management redegjorde herefter for evalueringen af PAS-rådgivningen. Adoptanterne henvendte sig til PAS-rådgivningen om bl.a. usikkerhed i forælderrollen. De var blevet mere sikre i deres rolle som forældre efter rådgivningen. Rambøll Management anbefalede, at rådgivningen fortsætter, da den har meget positive resultater.

Lene Myong, adjunkt, ph.d., institut for læring, DPU, Aarhus Universitet, holdt desuden et oplæg om transnational adoption, racisme og normalisering, der er baseret på hendes afhandling "Adopteret - Fortællinger om transnational og racialiseret tilblivelse".

Det overordnede emne for mødets anden dag var den aktuelle formidlingssituation, herunder hvilke krav og ønsker, den stiller til de undersøgende myndigheder. Såvel nævnet som de formidlende organisationer holdt et oplæg i den forbindelse, og det blev bl.a. understreget, at ansøgerne skal rustes så godt som muligt til den opgave, det er at adoptere, og der bør i højere grad findes egnede ansøgere til "special needs" børn samt ældre børn, da der i så fald vil være mulighed for at formidle flere børn og dermed afhjælpe formidlingssituationen.

Det samlede referat fra nævnets landsmøde i 2010 kan læses på adoptionnaevnet.dk.

3.3.2. PÆDIATERMØDE

Nævnet afholdt den 3. februar 2010 et møde for de lægelige konsulenter på adoptionsområdet.

I mødet deltog nævnets daværende formand Vibeke Rønne, nævnets daværende speciallæge Thure Krarup, pædiater Charlotte Olesen og børnepsykiater Lisbeth Kortegaard samt nævnets sekretariat.

Et hovedtema for mødet var prognosen for HIV-smittede børn. Overlæge Niels Henrik Valerius, Hvidovre Hospital, redegjorde således for HIV generelt og specifikt i forhold til de HIV-smittede børn i Danmark. Han oplyste, at noget af det sværeste ved sygdommen var den stigmatisering, de smittede oplevede i det danske samfund. Han redegjorde desuden kort for hepatitis B.

Overlæge Freddy Krarup Pedersen fortalte om det nye ambulatorium for adoptivbørn på Rigshospitalet. Formålet med ambulatoriet var at samle eksperter på alle de områder, der er særligt relevante for adoptivbørn, sådan at der er mulighed for en samlet indgang til en helbredsmæssig vurdering af adoptivbørn.

Nævnets pædiater, Charlotte Olesen holdt et oplæg om vurdering af børns trivsel på baggrund af vækstkurver. Hun anbefalede, at der blev anvendt lokale kurver, hvis de var gode.

Lisbeth Kortegaard, nævnets børnepsykiater, holdt et oplæg om betydning af forhold som incest, psykisk lidelse og mental retardering hos forældrene. Risikoen for misdannelser vil være øget ved incestuøse forhold. Var der psykiske lidelser i familien, vil risikoen for arveligheden heraf også være større ved incestuøse forhold. Intelligens er generelt også meget arvelig faktor. Der skulle foretages en vurdering af, hvorvidt adoptivforældrene var rummelige i forhold til sådanne forhold.

Endelig holdt de formidlende organisationer et oplæg om kravene til børneoplysningerne. Det blev konkluderet, at flest mulige helbredsmæssige oplysninger om barnet er ønskværdige for at kunne lave den bedst mulige vurdering af barnet.

Det samlede referat fra pædiatermødet i 2010 kan læses på adoptionnaevnet.dk.

KAPITEL 4: NATIONALE BORTADOPTIONER

Den 1. oktober 2009 trådte en ændring af adoptionsloven i kraft, og bekendtgørelse om godkendelse som adoptant (nr. 919 af 28. september 2009) blev også revideret.

Ændringen af adoptionsloven medførte, at adgangen til adoption uden samtykke blev udvidet sådan, at der nu kan ske adoption uden samtykke af et barn under 1 år, hvis det er godtgjort, at forældrene varigt vil være ude af stand til at varetage omsorgen for barnet og ikke vil kunne spille en positiv rolle for barnet i forbindelse med samvær. For børn, der har været anbragt uden for hjemmet i mindst 3 år, kan der ske adoption uden samtykke, hvis forældrene varigt vil være ude af stand til at varetage omsorgen for barnet. Lovændringen medførte også, at der i helt særlige tilfælde efter adoptionen kan fastsættes samvær eller anden form for kontakt mellem barnet og barnets oprindelige slægtninge, navnlig forældrene, hvis det er bedst for barnet.

Derudover betød lovændringen, at ansøgere, der ønsker en national adoption, nu også er omfattet af det faseopdelte godkendelsessystem, og de skal derfor på et adoptionsforberedende kursus på lige fod med ansøgere, der ønsker international adoption. Tidligere var ansøgere, der ønskede at adoptere et barn født i Danmark, ikke omfattet af det faseopdelte godkendelsessystem og skulle derfor ikke på et adoptionsforberedende kursus.

Adoptionsnævnet varetager opgaven med at anvise børn født i Danmark til godkendte adoptanter med henblik på national adoption.

4.1 Proceduren ved anvisning af danske børn til national adoption

Når ansøgerne er godkendt til national adoption, indsender samrådssekretariatet godkendelsessagen til Adoptionsnævnet. Herefter vil en voteringsgruppe, der består af tre nævnsmedlemmer, gennemgå sagen. Voteringsgruppen bestod i 2010 af Dorrit Sylvest Nielsen, Jan Erik Henriksen og Pia Eriksen.

Når der er et barn til national bortadoption, foretager det pædiatriske medlem af nævnet en lægefaglig vurdering af barnet. På baggrund af de foreliggende oplysninger om barnet, herunder den lægefaglige vurdering og oplysninger om de biologiske forældre, vælger voteringsgruppen fra ventelisten de ansøgere, der efter en konkret vurdering skønnes bedst egnede til at adoptere det konkrete barn. I den forbindelse har blandt andet følgende forhold betydning:

- ◆ Hel- og halvsøskende placeres som udgangspunkt hos samme adoptivfamilie.
- ◆ Barnet placeres i en passende geografisk afstand fra de biologiske forældre og deres netværk, således at man minimerer sandsynligheden for, at anonymiteten brydes.
- ◆ De biologiske forældres ønsker vedrørende barnets kommende forældre og deres miljø.
- ◆ At adoptivforældrenes baggrund, værdier og interesser stemmer overens med de biologiske forældres.
- ◆ Ansøgerne har indsigt og rummelighed i forhold til barnets eventuelle familiære dispositioner for sygdomme eller fysiske og psykiske handicap.
- ◆ Hvis et barn har særlige behov – for eksempel på grund af fysiske eller psykiske forhold – vil det have betydning, hvilken familie der skønnes bedst egnet til at imødekomme disse behov.

Når voteringsgruppen har udvalgt de ansøgere, der skønnes bedst egnede til at adoptere barnet, giver nævnet besked til den statsforvaltning, hvor ansøgerne bor. Statsforvaltningen orienterer herefter ansøgerne om nævnets beslutning.

I 2010 var nævnets gennemsnitlige sagsbehandlingstid i de nationale bortadoptionssager 32 dage (mellem 8 og 225 dage). Den lange sagsbehandlingstid skyldtes langvarige faderskabssager, som skulle behandles i retten.

Børnene var mellem 3 og 11 måneder ved matchning og i gennemsnit 146 dage gamle (knap 5 måneder).

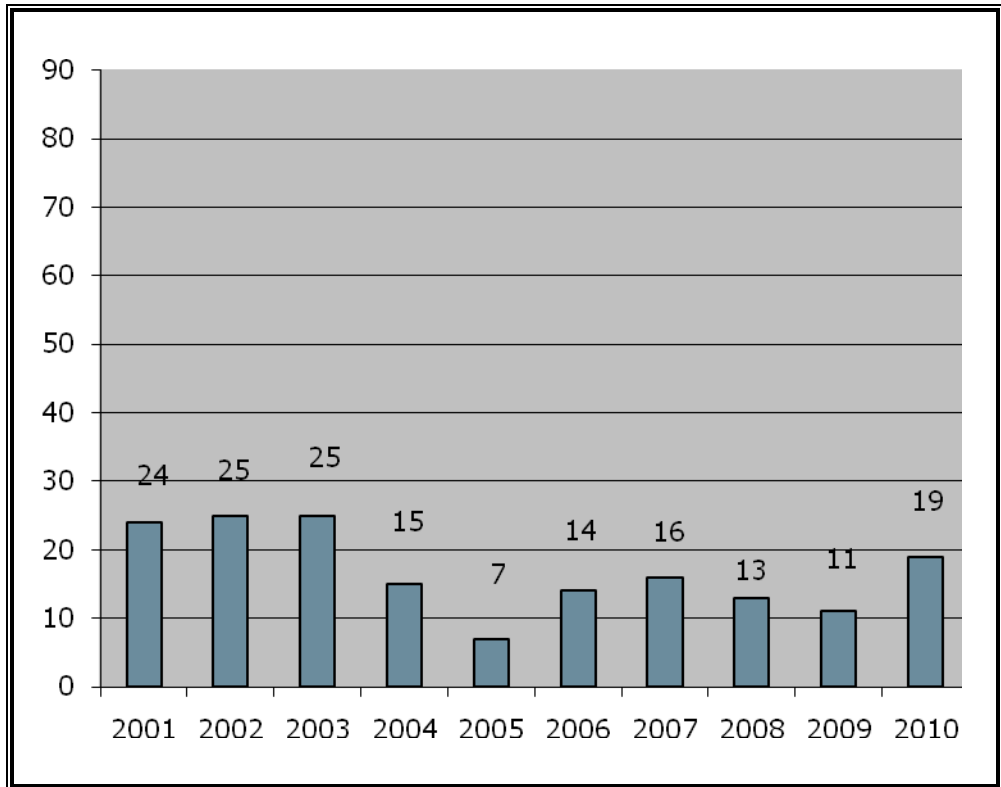
Sagsbehandlingstiden omfatter perioden, fra nævnet modtog sagen, til barnet blev anvist til en familie. I 2009 var sagsbehandlingstiden 20 dage. Fra det tidspunkt, hvor alle oplysninger i sagen er klar, herunder samtykket fra de biologiske forældre, prioriteres det højt, at sagen bliver ekspederet så hurtigt som muligt.

4.2 Antallet af børn og godkendte ansøgere

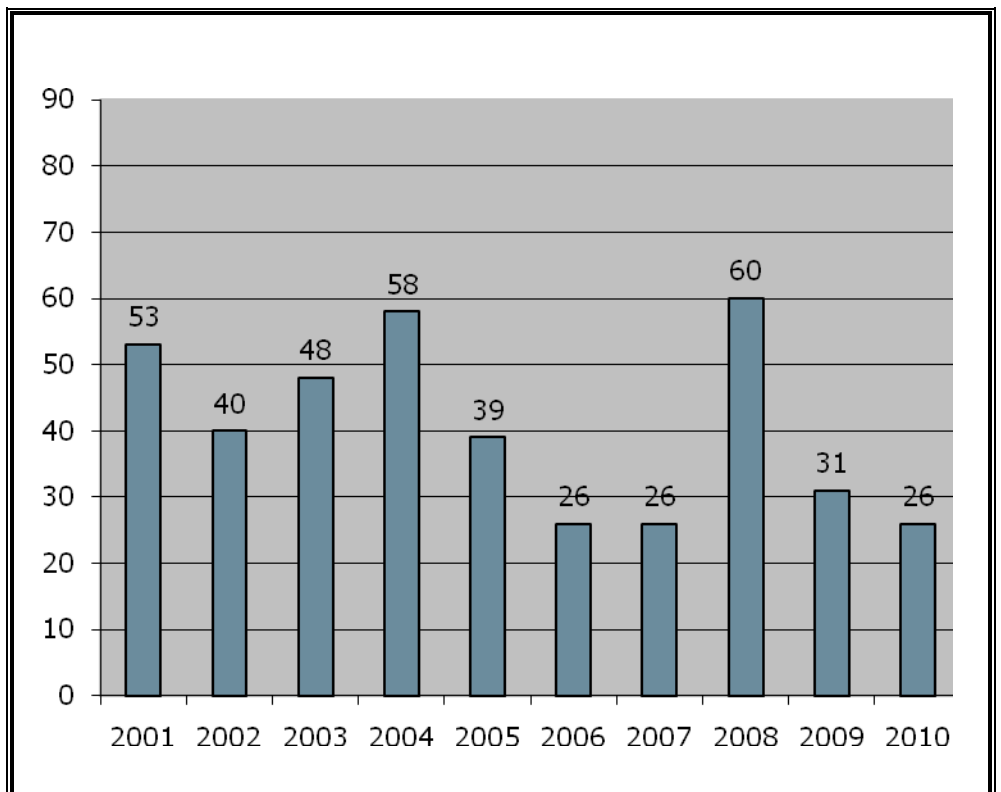
Der er kun ganske få børn til national bortadoption. I 2010 blev der bortadopteret i alt 19 børn til national adoption. 8 børn blev anvist til ansøgere, som tidligere har adopteret et barn til national adoption.

De seneste 10 års udvikling i antallet af børn til national bortadoption fremgår af diagrammet på næste side. Der er i denne periode anvist i alt 169 børn til anonym national bortadoption. I samme periode blev 394 ansøgere godkendt til anonym national adoption. I 2010 alene blev der godkendt 26 ansøgere. På de 10 år er det 42,9% af de godkendte ansøgere, der har fået anvist et barn til national adoption.

BØRN ANVIST TIL NATIONAL (ANONYM) BORTADOPTION

ANTAL ANSØGERE GODKENDT TIL NATIONAL ADOPTION

4.3 Børn til bortadoption

14 af de 19 børn, som blev bortadopteret ved national adoption i 2010, blev vurderet inden for en almen godkendelse (se ordforklaring bagerst i beretningen), mens 5 af børnene blev vurderet til at ligge uden for en almen godkendelse på grund af fysiske eller psykiske forhold.

Stort set alle børnene var under et år gamle på matchningstidspunktet.

BØRNEGENNEMSNITLIGE ALDER PÅ MATCHNINGSTIDSPUNKTET

	Antal børn
3-4 måneder	11
5-6 måneder	5
7-12 måneder	2
13 måneder eller mere	1

Fem af de 19 børn blev anbragt på spædbarnshjem efter fødslen, mens 14 børn blev anbragt i plejefamilier.

Den yngste biologiske mor var 14 år og den ældste var 46 år. I kun syv af sagerne har det været muligt at fastslå, hvem der var barnets biologiske far. Den yngste biologiske far var 17 år og den ældste var 38 år.

Har den biologiske mor tidligere bortadopteret et barn, har hun typisk ønsket, at barnet vil komme til den familie, som har adopteret det første barn.

KAPITEL 5: STATISTIK

5.1. Godkendelser

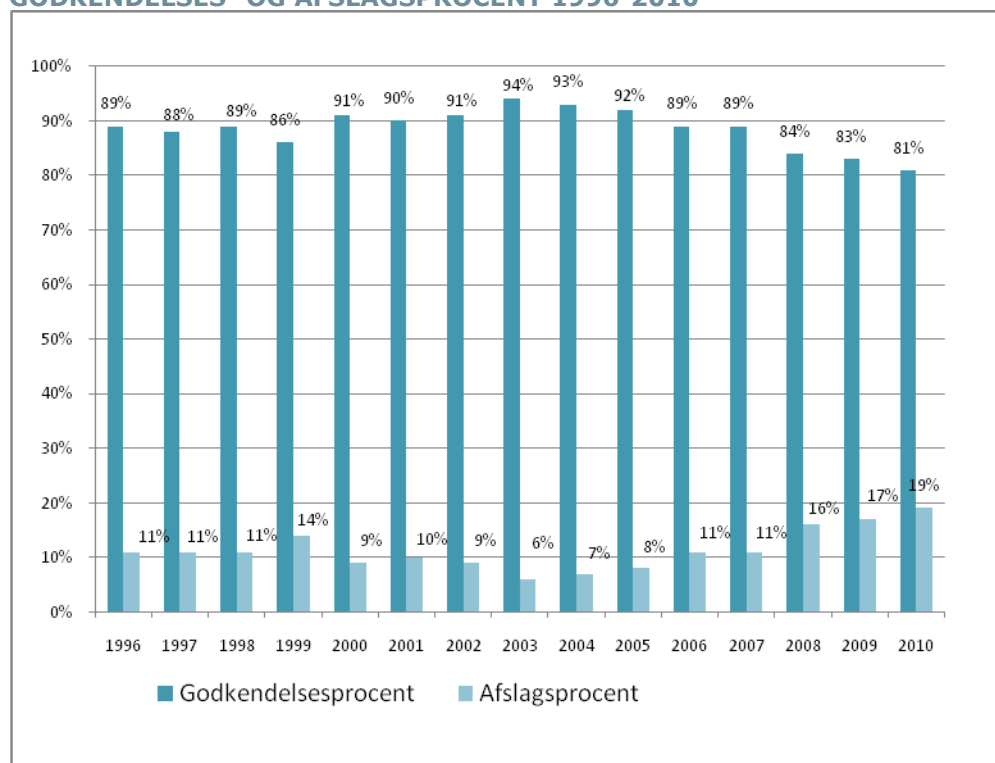
Som et led i nævnets opgave med at indsamle, bearbejde og formidle viden om adoption foretager nævnet årligt en statistisk opgørelse over afgørelser i sager om godkendelse til adoption, matchningsager i statsforvaltningerne og de formidlende organisationer samt antallet af hjemtagne børn.

AFGØRELSE OM GODKENDELSE SOM ADOPTANT

	2009	2010
Afgørelser i alt	398	489
Godkendelser efter fase 3	327	394
Godkendelsesprocent	82 %	81 %
Afslag efter fase 1	38	59
Afslag efter fase 3	33	36
Afslag i alt	71	95
Afslagsprocent	18 %	19 %

Der er i tallene taget hensyn til nævnets eventuelle omgørelser (dvs. tabellen viser antallet af afgørelser efter, at nævnet eventuelt har ændret samrådets afgørelse). I 13 af de 36 sager, hvor ansøgere fik "afslag i fase 3", fik de til gengæld en "delvis godkendelse".

GODKENDELSES- OG AFSLAGSPROCENT 1996-2010

Som det ses af tabellen "Afgørelser om godkendelse som adoptant i 2010", blev der i Statsforvaltningen Nordjylland alene givet afslag på godkendelse i 2 sager. Der blev samtidig behandlet et begrænset antal sager i Statsforvaltningen Nordjylland i 2010. Den laveste godkendelsesprocent sås i Statsforvaltningen Sjælland (71 %), mens godkendelsesprocenten i de tre øvrige statsforvaltninger ikke adskilte sig betydeligt fra hinanden.

AFGØRELSE OM GODKENDELSE SOM ADOPTANT I 2010

	Afgørelser i alt	Godkendelser	Afslag efter fase 1	Afslag efter fase 3
Hovedstaden	196	160 (83 %)	13	23
Sjælland	49	35 (71 %)	11	3
Syddanmark	109	87 (80 %)	18	4
Nordjylland	26	24 (92 %)	1	1
Midtjylland	109	88 (81 %)	16	5
Hele landet	489	394 (81 %)	59	36

AFGØRELSE I 2010 FORDELT PÅ PAR OG ENLIGE

	Ansøgerpar	Enlige ansøgere
Godkendelser	333	61
Afslag fase 1	51	8
Afslag fase 3	27	9
Afslag i alt	78	17
Afgørelser i alt	411	78

GODKENDELSESPROCENTER FOR PAR OG ENLIGE 1996-2010

	Ansøgerpar	Enlige ansøgere	Alle ansøgere
1996	91 %	37 %	89 %
1997	89 %	64 %	88 %
1998	90 %	46 %	89 %
1999	88 %	59 %	86 %
2000	92 %	77 %	91 %
2001	91 %	71 %	90 %
2002	92 %	79 %	91 %
2003	94 %	85 %	94 %
2004	93 %	93 %	93 %
2005	92 %	87 %	92 %
2006	89 %	89 %	89 %
2007	90 %	84 %	89 %
2008	85 %	73 %	84 %
2009	84 %	68 %	82 %
2010	81 %	78 %	81 %

5.1.1 Fase 1

5.1.1.1. ADMINISTRATIVE AFGØRELSE

Som det ses af tabellen, blev 43 % af de afgørelser, der blev truffet fase 1, truffet af samrådssekretariatet i 2010. I 2009 blev ligeledes 43 % af fase 1-afgørelserne truffet af samrådssekretariatene. I 2008 var det tilsvarende procenttal 48 % og i 2007 var det 38 %.

Som de to foregående år varierer det også i 2010 mellem de enkelte statsforvaltninger, hvor ofte der træffes en administrativ afgørelse. Den største forskel ses mellem Statsforvaltningen Hovedstaden (52 %) og Statsforvaltningen Midtjylland (28 %).

AFGØRELSE I FASE 1

Administrative afgørelser (procent)	Samrådsafgørelser (afslag eller tilsagn om fortsættelse)	Afgørelser i fase 1 i alt

Hovedstaden	101 (52 %)	95	196
Sjælland	18 (37 %)	31	49
Syddanmark	51 (47 %)	58	109
Nordjylland	11 (42 %)	15	26
Midtjylland	30 (28 %)	79	109
Hele landet	211 (43 %)	278	489

5.1.1.2. DISPENSATION FRA ALDERSKRAVET OG SAMLIVSKRAVET

Der kan dog dispenseres fra alderskravet, hvis:

- ◆ Kun den ene ægtefælles alder overstiger 40-års grænsen, mens den anden ægtefælle er noget yngre.
- ◆ Ansøgeren, efter at have modtaget et adoptivbarn, søger om godkendelse til et adoptivbarn mere inden for rimelig tid.
- ◆ Der foreligger særlige omstændigheder.

I 2010 var den gennemsnitlige alder på ansøgningstidspunktet 36 år blandt både de kvindelige og de mandlige ansøgere.

I 2010 valgte samrådet at dispensere fra aldersreglen i 64 af de 394 sager, hvor ansøgerne blev endeligt godkendt som adoptanter. Dette svarer til 16 % af alle godkendelser i 2010. Som det fremgår af tabellen "Aldersdispensationer", blev de fleste aldersdispensationer givet under henvisning til, at ansøgerne havde søgt om godkendelse til at adoptere endnu et barn inden for rimelig tid efter hjemtagelsen af et adoptivbarn.

ALDERSDISPENSATIONER

	2010
Ansøgninger om dispensation	66
Antal endelige godkendelser med dispensation fra alderskravet (procentdel af det samlede antal sager, hvor ansøgerne søgte om dispensation fra alderskravet)	64 (97 %)
§ 7, stk. 2, nr. 1 ("noget yngre")	24
§ 7, stk. 2, nr. 2 ("inden rimelig tid")	39
§ 7, stk. 2, nr. 3 ("særlige omstændigheder")	1

I blev der 2010 alene givet dispensation i en enkelt sag, hvor der var blevet søgt herom og samrådet i fase 3 havde givet en godkendelse til at adoptere. I 2009 blev der dispenseret fra samlivskravet i 8 ud af 8 sager.

5.1.1.3. SPECIALUNDERSØGELSER

Hvis samrådet i den enkelte sag vurderer, at der er behov for en specialundersøgelse af ansøgerne, før der kan træffes afgørelse i fase 1, kan samrådet beslutte at iværksætte en sådan undersøgelse.

I 2010 traf samrådet i 45 sager afgørelse om at iværksætte en specialundersøgelse i fase 1. Dette svarer til 9 % af alle de sager, som samrådet i fase 1 traf en afgørelse om i 2010. I 2009 traf samrådet i 51 sager (13 % af alle sager, hvor samrådet traf en afgørelse i fase 1) afgørelse om at iværksætte en specialundersøgelse i fase 1, mens der i 2008 blev der iværksat specialundersøgelser i fase 1 i 67 sager (13 %).

Blandt de 45 sager, hvor samrådet iværksatte en specialundersøgelse i fase 1, fik ansøgerne i 13 sager (29 %) afslag på godkendelse i fase 1, mens der i 10 sager (22 %) blev givet afslag på godkendelse i fase 3.

SPECIALUNDERSØGELSER I FASE 1

	2010
Antal sager, hvor samrådet besluttede at iværksætte en eller flere specialundersøgelser	45
Procent af alle afgørelser	9 %
Medicinske undersøgelser	37
Psykiatriske undersøgelser	8
Psykologiske undersøgelser	1
Andre undersøgelser	1

Det bemærkes, at der kan forekomme flere begrundelser i den enkelte sag, hvorfor antallet af begrundelser overstiger antallet af afslag.

5.1.1.4. AFSLAG I FASE 1

BEGRUNDELSER FOR AFSLAG I FASE 1

	2010	Procent af afslag i fase 1 (n=59)	Procent af alle afgørelser (n=489)
Alder	7	12 %	1 %
Samliv	12	20 %	2 %

Helbred	36	61 %	7 %
Boligforhold	1	2 %	0,2 %
Økonomiske forhold	2	3 %	0,4 %
Andet	6	10 %	1 %

Det bemærkes, at der kan forekomme flere begrundelser i den enkelte sag, hvorfor antallet af begrundelser overstiger antallet af afslag.

5.1.1.5. SAGSBEHANDLINGSTID I FASE 1

Sagsbehandlingstiden i fase 1 udgør tidsrummet, fra ansøgningen indgives til statsforvaltningen, til der er truffet afgørelse, om ansøgerne kan fortsætte godkendelsesforløbet.

I 2010 var den gennemsnitlige sagsbehandlingstid på landsplan 91 dage, hvilket er 12 dage længere end i 2009, hvor den gennemsnitlige sagsbehandlingstid var i alt 79 dage i fase 1. I 2008 og 2007 var det tilsvarende gennemsnit henholdsvis 95 og 106 dage.

Som det fremgår af tabellen "Sagsbehandlingstider i fase 1", var der i 2010 en vis variation i sagsbehandlingstiden i de fem statsforvaltninger. Den korteste gennemsnitlige sagsbehandlingstid i fase 1 ses i statsforvaltningerne Nordjylland og Midtjylland (79 dage), mens den længste er observeret i statsforvaltningen Sjælland (111 dage).

SAGSBEHANDLINGSTIDER I FASE 1

	Gennemsnit
Hovedstaden	100 dage
Sjælland	111 dage
Syddanmark	81 dage
Nordjylland	79 dage
Midtjylland	79 dage
Hele landet	91 dage

5.1.2. Fase 2

Fase 2 i undersøgelses- og godkendelsesforløbet består af et adoptionsforberedende kursus. Dette kursus er obligatorisk for alle ansøgere, der søger om godkendelse til adoption og ikke tidligere har adopteret.

Formålet med kurset er blandt andet at medvirke til at give de enkelte ansøgere mulighed for at gennemarbejde de vanskeligheder, der kan opstå ved enhver adoption, hvorved ansøgerne eventuelt vil få øje på aspekter omkring adoption, som de ikke tidligere har været opmærksomme på.

ADOPTIONSFORBEREDENDE KURSER

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Antal deltagere (alle førstegangsansøgere)	1071	1106	756	707	650	590
- heraf par	501	507	354	332	293	268
- heraf enlige	69	92	48	43	64	54

Kilde: Familiestyrelsen

5.1.3. Fase 3

Samrådene behandlede i alt 299 sager, hvor ansøgerne havde deltaget i det adoptionsforberedende kursus. Ud over disse 299 sager ønskede ansøgerne i 3 sager ikke at fortsætte deres adoptionssag efter at have deltaget i kurset, og alene én sag blev henlagt efter 3 måneder/1 år. Som i de foregående år var der således også i 2010 meget få ansøgere, som valgte ikke at fortsætte godkendelsesforløbet efter at have deltaget i det adoptionsforberedende kursus.

HAR ANSØGEREN ANMODET OM, AT FASE 3 PÅBEGYNDES

- ALLE ANSØGERE:

	2010
Ja	445
Nej, ansøgeren har ikke ønsket at sagen skal fortsætte	24
Nej, sagen er henlagt efter 3 måneder/1 år	100
I alt	569

HAR ANSØGEREN ANMODET OM, AT FASE 3 PÅBEGYNDES

- ANSØGERE, SOM HAR DELTAGET I DET ADOPTIONSFORBEREDENDE KURSUS

	2010
Ja	299
Nej, ansøgeren har ikke ønsket at sagen skal fortsætte	3
Nej, sagen er henlagt efter 3 måneder/1 år	1

5.1.3.1. SPECIALUNDERSØGELSER I FASE 3

Som i fase 1 kan samrådet også i fase 3 beslutte at iværksætte en specialundersøgelse af ansøgerne. Dette besluttede samrådene i tilsammen 35 sager i 2010. Alle disse specialundersøgelser vedrørte psykologfaglige undersøgelser. I knap 2/3 af disse sager (22 ud af 35 sager) blev ansøgerne endeligt godkendt som adoptanter i fase 3.

5.1.3.2. GODKENDELSENS INDHOLD

GODKENDELSEN VEDRØRER

	2010	Procent
Adoptivbarn nr. 1	259	66 %
Adoptivbarn nr. 2	130	33 %
Adoptivbarn nr. 3 eller flere	5	1 %
Godkendelser i alt	394	100 %

Langt de fleste ansøgere (87 %) fik i 2010 en såkaldt almen godkendelse, som indbefatter et barn i alderen 0-36 måneder uden væsentligt kendte fysiske eller psykiske problemer. Det tilsvarende procenttal i 2009 var ligeledes 88 %. Ansøgere, der har fået en almen godkendelse, kan søge om at få udvidet deres godkendelse, hvis det barn, de får stillet i forslag, ligger uden for deres godkendelse.

GODKENDELSENS INDHOLD MHT. BARNETS ALDER

	2010	Procent
Barn 0-36 måneder	344	87 %
Barn 0-over 36 måneder	10	2,5 %
Barn 12-36 måneder	10	2,5 %
Barn 24-48 måneder	7	1 %
Andet	23	7 %
Godkendelser i alt	394	100 %

Sammenlignet med 2009 fik procentvis færre en godkendelse af et barn med fysiske eller psykiske problemer og/eller søskende/tvillinger i 2010.

OMFATTER GODKENDELSEN BARN MED FYSISKE ELLER PSYKISKE VANSKELIGHEDER?

	2009	2010
Ja	11 (3 %)	7 (2 %)
Nej	316 (97 %)	387 (98 %)
Godkendelser i alt	327 (100 %)	394 (100 %)

OMFATTER GODKENDELSEN SØSKENDE/TVILLINGER?

	2009	2010
Ja	43 (13 %)	34 (9 %)
Nej	284 (87 %)	360 (91 %)
Godkendelser i alt	327 (100 %)	394 (100 %)

5.1.3.3. SAGSBEHANDLINGSTID I FASE 3

Sagsbehandlingstiden i fase 3 indbefatter tidsrummet, fra ansøgerne anmoder om påbegyndelse af fase 3, til samrådet har truffet endelig afgørelse i sagen.

I fase 3 var den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i 2010 på landsplan 117 dage. Til sammenligning var det tilsvarende gennemsnit i 2009 og 2008 henholdsvis 102 og 110 dage.

Som det ses af nedenstående tabel, er der, som i fase 1, også i fase 3 forskel mellem de enkelte statsforvaltningers gennemsnitlige sagsbehandlingstid. Den korteste gennemsnitlige sagsbehandlingstid i fase 3 ses i Statsforvaltningen Syddanmark (91 dage), mens Statsforvaltningen Hovedstaden har den længste gennemsnitlige sagsbehandlingstid (142 dage).

SAGSBEHANDLINGSTID I FASE 3

	Gennemsnit
Hovedstaden	142 dage
Sjælland	132 dage
Syddanmark	91 dage
Nordjylland	94 dage
Midtjylland	95 dage
Hele landet	117 dage

5.1.3.4. DEN TOTALE SAGSBEHANDLINGSTID

Den totale sagsbehandlingstid dækker over tidsrummet, fra ansøgerne har indgivet deres ansøgning til statsforvaltningen, til der er truffet endelig afgørelse i fase 3.

I 2010 var den gennemsnitlige totale sagsbehandlingstid 280 dage. Til sammenligning var det tilsvarende gennemsnit i 2009, 2008 og 2007 henholdsvis 284, 294 og 319 dage. Siden strukturreformen i 2007 er den totale gennemsnitlige sagbehandlingstid således nedsat med 39 dage (12 %).

DEN GENNEMSNI TLIGE TOTA LE SAGSBEHANDLINGSTID

	Gennemsnit
Hovedstaden	313 dage
Sjælland	278 dage
Syddanmark	250 dage
Nordjylland	228 dage
Midtjylland	258 dage
Hele landet	280 dage

5.2. Matchninger

5.2.1 STATSFORVALTNINGERNES MATCHNINGSSAGER

I 2010 afsluttede statsforvaltningerne i alt 453 adoptionssager. I 84 % af sagerne – 378 sager i alt – fik ansøgerne stillet et barn i forslag. I 2009 var det tilsvarende procenttal 87 %. Dette skal ses i sammenhæng med at procentvis flere sager blev henlagt i 2010 (11 %) end i 2009 (8 %).

SAGENS AFSLUTNING

	2010
Barn forventes hjemtaget til ansøgeren	377 (84 %)
Sagen henlagt	51 (11 %)

Ansøgernes godkendelse trukket tilbage	24 (5 %)
I alt	344 (100 %)

DE STØRSTE AFGIVERLANDE

	2010	Procent
Etiopien	94	25 %
Kina	57	15 %
Sydafrika	40	11 %
Vietnam	37	10 %
Colombia	26	7 %
Sydkorea	22	6 %
Danmark	20	5 %
Nepal	13	3 %
Thailand	12	3 %
Bolivia	10	2,5 %
Nigeria	10	2,5 %
Øvrige lande	36	10 %
I alt	377	100 %

En matchning skal forelægges samrådet, hvis den formidlende organisation vurderer, at barnet falder uden for ansøgernes godkendelse, eller hvis organisationen er i tvivl om dette. Matchningen forelægges også samrådet, hvis afgiverlandet ikke har taget stilling til hvilke ansøgere, der skal hjemtage barnet, men alene har bestemt at barnet skal formidles af en af de danske organisationer.

Andelen af matchninger, som er godkendt af samrådet, udgjorde i 2010 i alt 23 % af alle statsforvaltningernes matchningssager. Hyppigheden af denne type matchningssager er siden 2006 steget fra 18 % til 29 %. Fra 2009 til 2010 er denne procentdel dog faldet fra 29 % til 23 %.

HVEM HAR MATCHET BARNET?

	2010	Procent

Samrådet har godkendt matchningen	87	23 %
Den formidlende organisation/giverlandet*	270	72 %
Adoptionsnævnet	20	5 %
I alt	377	100 %

* Der sigtes her til de sager, hvor organisationen har vurderet, at barnet falder inden for ansøgernes abstrakte godkendelse, hvorefter forslaget sendes direkte til ansøgerne til tilkendegivelse af, om de er indstillet på at modtage barnet. Hvis ansøgerne accepterer barnet, sendes sagen til samrådet alene til orientering.

MATCHNINGER – OPDELT EFTER FORMIDLENDE ORGANISATION OG ADOPTIONSNÆVNET

	2010	Procent af matchninger
AC Børnehjælp	198	52 %
DanAdopt	159	43 %
Adoptionsnævnet	20	5 %
I alt	377	100 %

SAGER, HVOR DEN FORMIDLENDE ORGANISATION ELLER AFGIVERLANDET HAR MATCHET – OPDELT EFTER FORMIDLENDE ORGANISATION

	2010	Procent
AC Børnehjælp	148	55 %
DanAdopt	122	45 %
I alt	270	100 %

Udvidelse af ansøgernes godkendelse

Hvis den formidlende organisation vurderer, at et udenlandsk matchningsforslag ligger uden for ansøgernes godkendelse, skal organisationen oplyse ansøgerne om matchningen og organisationens vurdering af denne. Ansøgerne skal også oplyses om, at de kan søge om at få udvidet deres godkendelse til at omfatte det konkrete barn.

I 2010 fik ansøgerne i 23 % af sagerne udvidet deres godkendelse til at omfatte et konkret barn. Som det fremgår af tabellen på næste side, er denne andel steget siden 2006, hvor disse sager siden 1994 indtil da udgjorde mellem 13 og 18 % af alle matchningssager. Der er dog sket en mindre nedgang i procentdelen af udvidede godkendelser i forbindelse med matchningen mellem 2009 og 2010.

HAR ANSØGEREN I FORBINDELSE MED MATCHNINGEN FÅET GODKENDELSEN UDVIDET TIL AT OMFATTE DET KONKRETE BARN?

	2010	Procent
Ja	88	23 %
Nej	289	77 %
I alt	377	100 %

PROCENTDELEN AF UDVIDEDE GODKENDELSER

	Procent
1994	13 %
1997	18 %
2000	14 %
2001	15 %
2002	16 %
2003	16 %
2004	14 %
2005	14 %
2006	14 %
2007	24 %
2008	23 %
2009	25 %
2010	23 %

HAR ANSØGEREN TIDLIGERE I FORBINDELSE MED DENNE ANSØGNING FÅET BRAGT ET BARN I FORSLAG, SOM LÅ UDEN FOR GODKENDELSEN OG DERFOR BLEV AFVIST AF ANSØGEREN?

	2010	Procent
Nej	350	93 %
Ja, 1 gang tidligere	27	7 %
I alt	300	100 %

UDVIDEDE GODKENDELSER

	2010	Procent af matchninger

AC Børnehjælp	44	22 % (n=198)
DanAdopt	40	25 % (n=159)
Adoptionsnævnet	4	20 % (n=20)
I alt	88	23 % (n=377)

BEGRUNDELSE FOR, AT MATCHNINGSFORSLAGET FALDT UDEN FOR ANSØ- GERNES GODKENDELSE

	2010	Procent (n=88)
Barnet var ældre end den godkendte aldersramme	23	26 %
Barnet var yngre end den godkendte aldersramme	6	7 %
Fysiske forhold hos barnet	49	56 %
Psykiske forhold hos barnet	14	16 %
Utilstrækkelige oplysninger	1	1 %
Andet	12	14 %

Der er forholdsvis stor forskel mellem de enkelte lande i forhold til andelen af udvidede godkendelser. Som de tidligere år er der procentvis flest matchningsforslag fra Indien, som har medført en udvidelse af ansøgernes godkendelse. Det land, hvorfra der er bragt det laveste antal børn i forslag uden for ansøgernes godkendelse, er også i 2010 Vietnam, hvor alene 3 ud af 37 børn blev bragt i forslag uden for ansøgernes godkendelse. Vietnam var i 2010 det 4. største afgiverland, vurderet ud fra statsforvaltningernes matchningsager.

UDVIDEDE GODKENDELSER FORDELT PÅ AFGIVERLAND

	Udvidede godkendelser	Matchninger i alt	Procent
Indien	4	6	67 %
Tjekkiet	3	6	50 %
Kina	27	57	47 %
Sri Lanka	3	7	43 %
Thailand	3	12	25 %
Colombia	6	26	23 %
Danmark	4	20	20 %
Bolivia	2	10	20 %
Nigeria	2	10	20 %
Sydkorea	4	22	18 %
Etiopien	17	94	18 %
Sydafrika	6	40	15 %
Vietnam	3	37	8 %
Andre lande	4	30	13 %
I alt	88	377	23 %

5.2.2. DE FORMIDLLENDE ORGANISATIONERS MATCHNINGSSAGER

Mens statistikken for statsforvaltningernes matchningssager vedrører afsluttede sager, vedrører de formidlende organisationers matchningssager børn i forslag.

Når de formidlende organisationer afslutter en matchningssag (et barn er bragt i forslag til en ansøger eller et ansøgerpar), foretages en statistisk indberetning til nævnet. Hvis det samme barn er blevet matchet med flere ansøgere, registreres hver matching særskilt i statistikken.

I 2010 formidlede de formidlende organisationer i alt 454 matchninger. Heraf blev 52 % formidlet gennem AC Børnehjælp, mens 48 % blev formidlet via DanAdopt. Blandt de involverede børn var 23 børn (5 %) tidligere blevet matchet én gang med en dansk ansøger eller et ansøgerpar. Et enkelt barn var blevet matchet to gange. I gennemsnit var børnene 18 måneder gamle på matchningstidspunktet, hvilket er lidt højere end i 2009, hvor den tilsvarende gennemsnitsalder var 14 måneder.

MATCHNINGSFORSLAG FORDELT PÅ FORMIDLENDE ORGANISATION

	2010	Procent
AC Børnehjælp	236	52 %
DanAdopt	218	48 %
I alt	454	100 %

MATCHNINGSFORSLAG FORDELT PÅ DE STØRSTE AFGIVERLANDE

	2010	Procent
Etiopien	133	29 %
Kina	76	17 %
Sydafrika	57	13 %
Vietnam	43	9 %
Colombia	28	6 %
Sydkorea	21	5 %
Nepal	16	4 %
Nigeria	11	2 %
Sri Lanka	11	2 %
Thailand	11	2 %
Øvrige lande/uoplyst	47	10 %
I alt	454	100 %

Sammenlignet med tallene for 2009 er der sket en stigning i procentdelen af matchninger, hvor de formidlende organisationer har vurderet barnet uden for ansøgenes godkendelse, hvorefter ansøgerne har valgt ikke at søge om at få deres godkendelse udvidet til at omfatte det konkrete barn. Hvor dette i 2009 alene omfattede 1 % af matchningerne, var den tilsvarende procentdel 6 % i 2010. Samtidig ses der en procentvis stigning i antallet af sager, hvor ansøgerne har reflekteret på omtalen af et konkret barn gennem "Børn Søger Forældre"-listerne hos de formidlende organisationer. 5 % af sagerne vedrørte i 2010 denne type matchningssager i organisationerne, mens den tilsvarende procentdel var 1 % i 2009.

ORGANISATIONENS VURDERING AF MATCHNINGSFORSLAGET

	2010 (procent)
Matchningsforslaget ligger inden for ansøgerens godkendelse – forslaget sendt direkte til ansøgeren til tilkendegivelse af, om de er indstillet på at modtage barnet	284 (62 %)
Tvivel om, hvorvidt matchningsforslaget ligger inden for ansøgerens godkendelse – forslaget sendt til samrådet	21 (5 %)
Matchningsforslaget ligger uden for ansøgerens godkendelse. Forslaget sendt til samrådet, da ansøgeren ønsker at søge om at få godkendelsen udvidet til at omfatte det pågældende barn	100 (22 %)
Matchningsforslaget ligger uden for ansøgerens godkendelse. Forslaget er alene sendt til orientering til samrådet, da ansøgeren ikke har ønsket at søge om udvidet godkendelse	26 (6 %)
Sagen er sendt til samrådet, da ansøgeren har reflekteret på omtalen af et konkret barn ("børn søger forældre")	23 (5 %)
I alt	454 (100 %)

Uden for en almen godkendelse

I 2010 blev barnet i 160 af organisationernes matchningssager (35 %) vurderet uden for en almen godkendelse, eller organisationen var i tvivl herom. Dette er en væsentlig stigning siden 2009, hvor den tilsvarende vurdering blev foretaget i 21 % af organisationernes matchningssager. Det fremgår af tabellen på næste side, at andelen af børn, der er vurderet uden for en almen godkendelse er steget gradvist siden 2006.

HAR ORGANISATIONEN VURDERET, AT BARNET FALDER INDEN FOR EN ALMEN GODKENDELSE?

	2010	Procent
Ja	294	65 %
Nej/i tvivl	160	35 %
I alt	454	100 %

PROCENTDEL AF MATCHNINGSSAGER, HVOR BARNET ER VURDERET UDEN FOR EN ALMEN GODKENDELSE

	Procent
2010	35 %
2009	21 %
2008	25 %
2007	25 %
2006	18 %

BEGRUNDELSER FOR, AT BARNET VURDERES UDEN FOR/TVIVL

	2010	Procent (n=84)
Fysiske forhold hos barnet	99	62 %
Psykiske forhold hos barnet	16	10 %
Barnet er ældre end 36 måneder	33	21 %
Søskende	7	4 %
Utilstrækkelige oplysninger	16	10 %
Andet	10	6 %

MATCHNINGSFORSLAG UDEN FOR EN ALMEN GODKENDELSE FORDELT PÅ FORMIDLLENDE ORGANISATION

	2010	Procent
AC Børnehjælp	79	33 % (n=236)
DanAdopt	81	37 % (n=218)
I alt	160	35 % (n=454)

Opdelt på afgiverland afspejler tabellen på næste side en ændring set i forhold til tidligere år, hvor procentdelen af matchningerne fra Indien, hvor barnet blev vurderet uden for en almen godkendelse har ligget over den tilsvarende procentdel for alle matchninger, uanset afgiverland.

I 2010 ses procentvis flest børn fra Kina, der er vurderet uden for en almen godkendelse. Helbreds vurderingen på børn fra Kina har således haft en svingende kurs siden 2008 og 2009, hvor det tilsvarende procenttal var henholdsvis 37 % og 18 %. Der ses ligeledes en skiftende fordeling blandt de børn, der er bragt i forslag fra Etiopien. I 2010 blev 32 % af børnene fra Etiopien vurderet uden for en almen godkendelse, mens det tilsvarende procenttal i 2008 og 2009 var henholdsvis 22 % og 16 %. Samtidig er andelen af børn uden for en almen godkendelse også steget vedrørende børn fra Sydkorea.

MATCHNINGSFORSLAG UDEN FOR EN ALMEN GODKENDELSE FORDELT PÅ AFGIVERLAND

	2010	Procent
Kina	48	63 % (n=76)
Etiopien	43	32 % (n=133)
Sydafrika	11	19 % (n=57)
Colombia	10	36 % (n=28)
Sri Lanka	7	64 % (n=11)
Sydkorea	6	29 % (n=21)
Thailand	5	45 % (n=11)
Tjekkiet	5	50 % (n=10)
Vietnam	5	12 % (n=43)
Burkina Faso	5	100 % (n=5)
Øvrige lande	15	25 % (n=59)
I alt	160	35 % (n=454)

Som det fremgår af tabellen på næste side, faldt mange af matchningsforslagene vedrørende barn uden for almen godkendelse også uden for ansøgernes godkendelse. I alene 11 sager blev matchningen vurderet inden for ansøgernes godkendelse.

I 15 % af sagerne (24 sager i alt) valgte ansøgerne ikke at søge om at få deres godkendelse udvidet til at omfatte det konkrete barn. I 2009, 2008 og 2007 var den tilsvarende andel også 6 %, mens den i 2006 var 16 %.

Procentvis flere ansøgere havde reflekteret på omtalen af et konkret barn i 2010 end i 2009. Hvor 6 % (5 sager) valgte dette i 2009, traf 14 % (23 sager) det samme valg i 2010.

FORSLAG UDEN FOR EN ALMEN GODKENDELSE FORDELT PÅ BEHANDLINGEN AF MATCHNINGSFORSLAGET

	2010 (procent)
Matchningsforslaget ligger inden for ansøgerens godkendelse – forslaget sendt direkte til ansøgeren til tilkendegivelse af, om de er indstillet på at modtage barnet	11 (7 %)
Tvivl om, hvorvidt matchningsforslaget ligger inden for ansøgerens godkendelse – forslaget sendt til samrådet	21 (13 %)
Matchningsforslaget ligger uden for ansøgerens godkendelse. Forslaget sendt til samrådet, da ansøgeren ønsker at søge om at få godkendelsen udvidet til at omfatte det pågældende barn	81 (51 %)
Matchningsforslaget ligger uden for ansøgerens godkendelse. Forslaget er alene sendt til orientering til samrådet, da ansøgeren ikke har ønsket at søge om udvidet godkendelse	24 (15 %)
Sagen er sendt til samrådet, da ansøgeren har reflekteret på omtalen af et konkret barn ("børn søger forældre")	23 (14 %)
I alt	160 (100 %)

Uden for ansøgernes godkendelse

I 2010 vurderede organisationerne i 100 matchningsforslag, at barnet var uden for ansøgernes godkendelse, hvorefter ansøgerne ønskede at søge om at deres godkendelse udvidet til at omfatte det konkrete barn. I tabellerne er alene medregnet de sager, hvor barnet er vurderet uden for ansøgernes godkendelse og ikke de sager, hvor organisationen har været i tvivl, eller afgiverlandet ikke har taget stilling til, hvilke ansøgere barnet konkret skal matches med.

MATCHNINGSFORSLAG UDEN FOR ANSØGERNES GODKENDELSE FORDELT PÅ FORMIDLENDE ORGANISATION

	2010	Procent
AC Børnehjælp	43	43 %
DanAdopt	57	57 %
I alt	100	100 %

MATCHNINGSFORSLAG UDEN FOR ANSØGERNES GODKENDELSE FORDELT PÅ AFGIVERLAND

	Uden for ansøgernes godkendelse	Matchningsforslag i alt	Procent
Kina	31	76	41 %
Etiopien	26	133	20 %
Sydafrika	8	57	14 %
Thailand	5	11	45 %
Vietnam	5	43	12 %
Bolivia	4	9	44 %
Indien	4	7	57 %
Øvrige lande	17	118	14 %
I alt	100	454	15 %

5.3. Hjemtagne børn

Tabellen på næste side viser hvor mange adoptivbørn, der blev hjemtaget fra det enkelte oprindelsesland via de formidlende organisationer i 2010. I 2010 blev der hjemtaget i alt 419 børn fra 24 forskellige lande. Antallet af hjemtagelser er siden 2009 faldet med 16 %. Dog steg antallet af hjemtagelser mellem 2008 og 2009 med 25 %. Ligesom i 2008 og 2009 var Etiopien i 2010 det største afgiverland, efterfulgt af Kina og Sydafrika. Tilsammen blev knap 56 % af alle hjemtagne børn i 2010 hjemtaget fra et af disse lande.

UDENLANDSKE ADOPTIVBØRN HJEMTAGET I 2010 - FORDELT PÅ LAND OG FORMIDLLENDE ORGANISATION:

	AC Børne- hjælp	DanAdopt	I alt	Andel
Bolivia	9	2	11	3 %
Bulgarien		1	1	0,2 %
Burkina Faso	9		9	2 %
Colombia	32	3	35	8 %
Etiopien	61	56	117	28 %
Filippinerne		2	2	0,5 %
Iran	1		1	0,2 %
Indien	1	9	10	2 %
Kenya	1		1	0,2 %
Kina	50	15	65	16 %
Madagaskar	2		2	0,5 %
Mali	2		2	0,5 %
Nepal	7	1	8	2 %
Nigeria	8		8	2 %
Peru	6		6	1 %
Senegal		1	1	0,2 %
Sierra Leone	1		1	0,2 %
Sri Lanka	1	8	9	2 %
Sydafrika	32	20	52	12 %
Sydkorea		21	21	5 %
Taiwan	6		6	1 %
Thailand	7	6	13	3 %
Tjekkiet	4		4	1 %
Vietnam	2	32	34	8 %
Total	242	177	419	100 %

ØVRIGE AKTØRER PÅ ADOPTIONSOMRÅDET

Adoptionssamrådene

Adoptionssamrådene er nedsat af justitsministeren for indtil fire år ad gangen og er placeret i hver af de fem statsforvaltninger. Et samråd består af et medlem med social uddannelse, en jurist og en læge.

Samrådet træffer i fremmedadoptionssager blandt andet afgørelse om, hvorvidt en ansøger kan godkendes som adoptant. Samrådet kan i den forbindelse træffe beslutning om, at en specialundersøgelse kan iværksættes, ligesom samrådet kan træffe afgørelse om bortfald af en godkendelse som adoptant, hvis betingelserne for at blive godkendt som adoptant ikke længere er opfyldt, eller hvis ansøgeren i øvrigt ikke kan anses for egnet som adoptant.

Statsforvaltningerne

Adoptionsopgaverne er samlet i statsforvaltningerne, der behandler alle ansøgninger om adoption.

I forbindelse med ansøgninger om godkendelse som adoptant varetager statsforvaltningen sekretariatsfunktionen for adoptionssamrådet. Statsforvaltningen tilvejebringer i den forbindelse blandt andet de oplysninger, der er nødvendige for, at samrådet kan træffe afgørelse i sagerne, ligesom statsforvaltningen forbereder sagernes behandling i samrådet i øvrigt.

Hvis statsforvaltningen i fase 1 vurderer, at ansøgeren utvivlsomt opfylder de generelle betingelser for godkendelse, træffer statsforvaltningen afgørelse om, at undersøgelses- og godkendelsesforløbet kan fortsætte uden forelæggelse af sagen for samrådet. Hvis statsforvaltningen vurderer, at der foreligger tvivl om, hvorvidt ansøgeren opfylder betingelserne, forelægges sagen for samrådet.

Den endelige afgørelse om godkendelse i fase 3 træffes af samrådet.

statsforvaltning.dk

Familiestyrelsen

Ifølge adoptionsloven fastsætter justitsministeren regler om godkendelse som adoptant og om adoptionssagers behandling med videre. I praksis varetages disse opgaver af Familiestyrelsen. Styrelsen er herudover centralmyndighed i henhold til Haagerkonventionen af 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner.

Familiestyrelsen tilrettelægger og udbyder de adoptionsforberedende kurser, der udgør fase 2 af undersøgelses- og godkendelsesforløbet.

Familiestyrelsen fører desuden tilsyn med de formidlende organisationers faglige, økonomiske og organisatoriske forhold. I sager, hvor samtykke til adoption er givet i udlandet, og hvor den udenlandske adoptionsafgørelse umiddelbart ikke anerkendes i Danmark, skal Familiestyrelsen tage stilling til, om samtykket kan ligestilles med et samtykke afgivet for en dansk myndighed eller institution.

Familiestyrelsen
Kristineberg 6
2100 København Ø
familiestyrelsen.dk

De formidlende organisationer

Organisationerne yder bistand til at etablere forbindelse mellem en godkendt adoptant og et udenlandsk barn med henblik på adoption, samt bistand til at gennemføre adoptionen.

Justitsministeren har autoriseret AC Børnehjælp og DanAdopt til at yde adoptionshjælp.

AC Børnehjælp
Elkjærvej 31
Postboks 152
8230 Åbyhøj
a-c.dk

DanAdopt
Birkerød Hovedgade 24
3460 Birkerød
www.danadopt.dk

Landsforeningen Adoption & Samfund

Adoption & Samfund er en interesseorganisation, som har til formål at skabe de bedst mulige betingelser for adopterede og deres forældre.

Adoption & Samfund
Teglvej 4, Frifelt
6780 Skærbæk
adoption.dk
foreningen@adoptionogsamfund.dk

ORDFORKLARING

Almen godkendelse

Er den mest almindelige godkendelse. Ansøgere, der har en almen godkendelse, er godkendt til et barn i alderen 0-36 måneder uden væsentlige kendte fysiske eller psykiske problemer.

Udvidet godkendelse

En godkendelse, som ligger uden for den almene godkendelse, dvs. en godkendelse til at adoptere et ældre barn, søskende eller et barn, som på grund af kendte fysiske eller psykiske helbredsmæssige forhold må anses for særligt ressourcekrævende.

Hvis et barn i forslag falder uden for ansøgernes godkendelse, og ansøgerne ønsker at få godkendelsen udvidet til at omfatte barnet, er det samrådet, som skal tage stilling til, om en sådan ansøgning kan imødekommes.

Haagerkonventionen

Danmark har tiltrådt Haagerkonventionen af 29. maj 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner. Konventionen er trådt i kraft i Danmark den 11. november 1997. Konventionsteksten findes på Haagerkonferencens hjemmeside: hcch.net/e/conventions/text33e.html

Det Permanente Bureau i Haag

Det permanente bureau varetager forberedelse og tilrettelæggelse af Haagerkonferencens samlinger, møderne i Rådet og i de særlige udvalg, samt det øvrige sekretariatsarbejde for Haagerkonferencens samlinger. Haagerkonferencen om International Privatret er en international organisation, der igennem en lang årrække har arbejdet med harmonisering af international privatret, hovedsagelig gennem udarbejdelse og forhandling af internationale konventioner. Haagerkonferencens arbejde har resulteret i et betydeligt antal vigtige konventioner på forskellige områder inden for international privatret. Organisationen har hidtil vedtaget 35 konventioner, herunder Haagerkonventionen af 29. maj 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner og tæller i dag 65 medlemmer, heriblandt alle Den Europæiske Unions medlemsstater.

Det faseopdelte undersøgelses- og godkendelsesforløb

Indtil den 30. september 2009 var det faseopdelte undersøgelses- og godkendelsesforløb ikke gældende for ansøgere, der søgte om godkendelse til at adoptere nationalt. Fra og med den 1. oktober 2009 blev adoptionsloven ændret således, at alle ansøgere, uanset hvorfra de ønsker at adoptere, skal gennemgå det faseopdelte undersøgelses- og godkendelsesforløb, og dermed deltage i det adoptionsforberedende kursus.

- **Fase 1**

I fase 1 af undersøgelses- og godkendelsesforløbet vurderes det, om ansøgeren opfylder de generelle godkendelseskrav, som stilles til ansøgerens alder, samliv, helbred, strafforhold, boligforhold og økonomi. Kravene er nærmere fastlagt i

godkendelsesbekendtgørelsen. Hvis ansøgeren opfylder de generelle krav, giver samrådet tilladelse til, at undersøgelses- og godkendelsesforløbet kan fortsætte. Opfylder ansøgeren ikke betingelserne, giver samrådet afslag på ansøgningen.

- **Fase 2**

Fase 2 består af et adoptionsforberedende kursus. Kurset er obligatorisk for alle, der ikke tidligere har adopteret. Kurset består af to weekendkurser og afvikles tre steder i landet.

- **Fase 3**

Fase 3 kan påbegyndes, når ansøgeren – efter at have deltaget i det adoptionsforberedende kursus – på ny retter henvendelse til samrådet. I fase 3 skal det vurderes, om man også efter en individuel vurdering kan anses for egnet til at adoptere.

Matchning

En matchning finder sted, når en af de formidlende organisationer bringer et konkret barn i forslag til en ansøger eller et ansøgerpar. Hvis den formidlende organisation selv har matchet barnet med ansøgeren, skal sagen altid sendes til samrådet. Hvis det er organisationens udenlandske samarbejdspart, der har matchet, sker et af følgende hændelsesforløb:

- ◆ Ligger matchningforslaget ifølge den formidlende organisation inden for ansøgerens godkendelsesramme, sendes matchningsforslaget direkte til ansøgeren, der skal tilkendegive, om barnet ønskes hjemtaget.
- ◆ Hvis den formidlende organisation er i tvivl, om barnet ligger inden for ansøgerens godkendelse, forelægger organisationen sagen for adoptionssamrådet, der tager stilling til, om matchningforslaget ligger inden for ansøgerens godkendelsesramme.
- ◆ Ligger matchningforslaget ifølge den formidlende organisation uden for ansøgerens godkendelse, skal organisationen gøre ansøgeren bekendt med, at forslaget vurderes at ligge uden for godkendelsen, og at ansøgeren har mulighed for at søge om at få udvidet den abstrakte godkendelse til at omfatte det konkrete barn. Erklærer ansøgeren, at vedkommende ønsker at ansøge om dette, forelægges dette spørgsmål samrådet.